

Lietuvos Respublikos Valstybės Kontrolė
IŠVADA
dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ataskaitos apie valstybės
skolą 1998 metais

1	VALSTYBĖS SKOLOS PAGAL 1998 M. GRUODŽIO 31 D. BŪKLĘ VERTINIMAS.....	4
1.1	Bendroji apžvalga	4
1.1.1	5
1.1.2	6
1.1.3	7
1.2	Mūsų pastabos dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateiktos Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos ir valstybės skolos 1998 m. ataskaitos pagal priemonės tipą	8
1.3	Mes įvertinome tikrinimų metu surinktus įrodymus ir teikiame valstybės skolos 1998 m. ataskaitą pagal priemonės tipą (forma Nr.06) pakoreguotą pagal mūsų pastabas:	11
1.4	Pakoreguotos valstybės skolos Apyskaitos rezultatų santykis su bendruoju vidaus produktu (BVP).....	12
1.5	Išvada dėl valstybės skolos 1998 m. ataskaitos pagal priemonės tipą (forma Nr.06).....	13
2	VALSTYBĖS SKOLOS REGISTRŲ TVARKYMO VERTINIMAS	14
2.1	Valstybės vardu gautų užsienio paskolų registras	15
2.2	Užsienio paskolų su valstybės garantija registras	15
2.3	Vidaus paskolų su valstybės garantija registras	16
2.4	Vidaus paskolų registras	18
2.5	Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių emisijų (vidaus paskolų) registras.....	18
2.6	Lietuvos Respublikos vardu pasirašytų užsienio paskolų ir perskolintų Lietuvos Respublikos ūkio subjektams registras	19
3	UŽSIENIO PASKOLŲ IR UŽSIENIO PASKOLŲ SU VALSTYBĖS GARANTIJA LIMITO VYKDYMO VERTINIMAS.....	20
4	VALSTYBĖS TEIKIAMŲ GARANTIJŲ UŽ GARANTIJŲ INSTITUCIJŲ IR DRAUDIMO ĮMONIŲ ĮSIPAREIGOJIMUS PAGAL GARANTIJAS AR DRAUDIMO SUTARTIS LIMITO LAIKYMOŠI VERTINIMAS.....	20
5	VERTYBINIŲ POPIERIŲ LEIDIMO IR PASKOLŲ ĖMIMO KAPITALO INVESTICIJŲ FINANSAVIMUI, VALSTYBĖS SKOLAI, SUSIDARIUSIAI IKI 1998 M. SAUSIO 1 D. DENGTI, 1998 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO DEFICITUI IR NUSTATYTAI VALSTYBĖS SKOLAI UŽ ENERGETINIUS IŠTEKLIUS DENGTI, LIKVIDUOJAMŲ BANKŲ KREDITORIAMS SUTEIKTOMS VALSTYBĖS GARANTIJOMS ĮVYKDYTI, BANKŲ AKCINIAMS KAPITALAMS DIDINTI BEI KOMPENSACIJŲ ĮSISKOLINIMUI UŽ VALSTYBĖS IŠPERKAMĄ ŽEMĘ IŠ DALIES DENGTI VERTINIMAI.....	21

6	VALSTYBĖS SKOLINIMOSI IR PASKOLŲ GRAŽINIMO MASTŲ VERTINIMAS.....	24
7	VALSTYBĖS BIUDŽETO PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ, SUSIJUSIŲ SU VALSTYBĖS SKOLA, VYKDYMO TEISĖTUMO VERTINIMAS.....	24
8	VALSTYBĖS SKOLOS VALDYMO BŪKLĖS VERTINIMAS.....	25
8.1	Išvadoje dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ataskaitos apie valstybės skolą 1997 metais pateikti vertinimai ir panaudotos priemonės.....	25
8.2	Valstybės skolos valdymo ir vidaus kontrolės būklė Finansų ministerijoje	26
8.3	Valstybės skolos administravimo kompiuterinė sistema	26
9	VALSTYBĖS KONTROLĖS STEBIMOS PROBLEMOS IR SIŪLYMAI.....	27
10	BENDROJI NUOMONĖ.....	28
11	PRIEDAI	28

PRATARMĖ

Vykdydami Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje duotą pavedimą, įvertinome Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtą ataskaitą apie valstybės skolą ir kartu su Išvada dėl metinės biudžeto įvykdymo apyskaitos (šiuo savarankišku priedu) teikiame Seimui savo išvadą dėl valstybės skolos (toliau - Išvada).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė atskiros išsamios ataskaitos apie valstybės skolą už 1998 metus neparengė: valstybės skolos klausimai nagrinėjami Seimui pateiktoje Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo bendrojoje apyskaitoje. Todėl mes atlikome Vyriausybės parengtos Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos dalies, kurioje pateikti duomenys apie valstybės skolą (toliau - Apyskaita), įvertinimą, apibendrinome tikrinimų rezultatus ir parengėme šią Išvadą Lietuvos Respublikos Seimui.

Analizuodami 1998 metų valstybės skolos duomenis bei jų atitikimą Lietuvos Respublikos valstybės skolos bei 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymų nuostatas, naudojomes ne tik Apyskaitos, bet ir Lietuvos banko, Finansų ministerijos, Statistikos departamento informacinę ir analitinę medžiagą, taip pat mūsų atliktų tikrinimų bei Finansų ministerijos veiklos, valdant valstybės skolą, vertinimo taupumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požūriu metu surinktais duomenimis.

Rengdami Išvadą tikrinome bei įvertinome:

- 1998 metų biudžeto pajamų ir išlaidų, susijusių su valstybės skolos aptarnavimu, finansinę atskaitomybę (Finansų ministerijoje);
- valstybės vardu gautų ir perskolintų užsienio paskolų skyrimo bei valstybės garantijų suteikimo užsienio paskoloms teisėtumą ir efektyvumą (Finansų ministerijoje);
- užsienio paskolų, gautų 1998 metais valstybės vardu ar su valstybės garantija, limito laikymąsi (Finansų ministerijoje);
- Vyriausybės vertybinių popierių leidimas pagal Valstybės skolos įstatymu nustatytą tikslinę paskirtį (Finansų ministerijoje);
- Lietuvos Respublikos valstybės skolos registrų tvarkymo teisingumas (Finansų ministerijoje).

Tikrinimo metu iš Lietuvos Respublikos juridinių asmenų teises turinčių ir jų neturinčių įmonių bei įstaigų (trečiųjų asmenų) paprašėme ir gavome patvirtinimus apie jų turimus valstybės vardu perskolintus ar valstybės garantuotus įsiskolinimus.

Tikrinimai buvo vykdomi remiantis pagrindiniais Tarptautinės aukščiausiųjų kontrolės institucijų organizacijos audito standartais pagal Valstybės kontrolės 1999 metų suvestinės finansinės atskaitomybės auditų ir veiklos rezultatų auditų vykdymo programą ir atskirų tikrinimų vykdymo programas.

Valstybės skolos ataskaitos forma ir turinys įstatymais ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais nenustatyta, todėl Išvada parengta remiantis Lietuvos Respublikos valstybės skolos ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų 1998 metų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymų nuostatomis bei Lietuvos Respublikos Seimui ir Valstybės kontrolei pateiktų dokumentų apimtimi ir struktūra.

Išvadoje teikiami tik tie duomenys ir pastabos, kurie, manome, yra svarbūs svarstant Lietuvos Respublikos 1998 metų biudžeto įvykdymo apyskaitos dalį, kurioje pateikti duomenys apie valstybės skolą.

Išvadą sudaro:

- valstybės skolos pagal 1998 metų gruodžio 31 d. būklę vertinimas;
- valstybės skolos registrų tvarkymo vertinimas;
- užsienio paskolų ir užsienio paskolų su valstybės garantija limito laikymosi vertinimas;
- valstybės teikiamų garantijų už garantijų institucijų ir draudimo įmonių įsipareigojimus pagal garantijas ar draudimo sutartis limito laikymosi vertinimas;
- vertybinių popierių leidimo ir paskolų ėmimo kapitalo investicijų finansavimui, valstybės skolai, susidariusiai iki 1998 m. sausio 1 d., dengti, 1998 metų valstybės biudžeto deficitui ir nustatytai valstybės skolai už energetinius išteklius dengti, likviduojamų bankų kreditoriams suteiktoms valstybės garantijoms įvykdyti, bankų akciniais kapitalams didinti bei kompensacijų įsiskolinimui už valstybės išperkama žemę iš dalies dengti vertinimai;
- valstybės skolinimosi ir paskolų gražinimo mastų vertinimas;
- valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų, susijusių su valstybės skola, vykdymo teisėtumo vertinimas;
- valstybės skolos valdymo būklės įvertinimas;
- Valstybės kontrolės stebimos problemos ir siūlymai;
- bendroji nuomonė;
- priedai.

1 VALSTYBĖS SKOLOS PAGAL 1998 m. GRUODŽIO 31 d. BŪKLĘ VERTINIMAS

1.1 Bendroji apžvalga

Valstybės skolos ataskaitos forma ir turinys įstatymais ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais iki šiol nenustatytas. Šią problemą Valstybės kontrolė yra nurodžiusi Išvadoje dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ataskaitos apie valstybės skolą 1997 metais.

Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje pateikta Ataskaita dėl valstybės skolos savo forma ir turiniu skiriasi nuo pateiktos 1997 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje. Dėl šios priežasties Išvadoje teikiami Valstybės kontrolės papildomų tikrinimų metu surinkti duomenys.

1.1.1

Lietuvos Respublikos Vyriausybė Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje, teikdama valstybės biudžeto pajamas (forma Nr.04), pateikė tokius duomenis apie valstybės skolą 1998 metais:

forma Nr.04

**Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto vykdymo
apyskaita
Valstybės biudžeto pajamos
Pastaba
tūkst. Lt**

Pajamos	Planas	Įvykdymas	
Mokestinės pajamos			
Juridinių asmenų pelno mokestis	610592	579949	
Pridėtinės vertės mokestis	3829172	3612132	
Akcizai	1334000	1340183	
Tarptaut. prekybos ir sandorių mokesčiai	267290	245423	
Žyminis mokestis	118157	113499	
Konsulinis mokestis	35000	35554	
Nemokestinės pajamos			
Lietuvos banko likutinis pelnas	9065	9065	
Mokestis už valstybinius gamtos išteklius	30472	39482	
Palūkanos už valstybės kapitalo naudojimą	12364	10302	
Gautos palūkan. už paskolas ūkin. subjektams	170856	150283	1
Dividendai už akcijas	77197	81451	
Pajamos iš baudų ir konfiskacijų	13448	22315	
Mokestis už aplinkos teršimą ¹	20147	20198	
Kitos pajamos	60348	49699	
Pajamos už parduotą ilgalaikį turtą			
Pajamos už parduotą ilgalaikį turtą		6197	
Pajamos	Planas	Įvykdymas	
Iš viso pajamų	6588108	6315732	
Biudžeto lėšų 1998 m. sausio 1 d. likutis	123854	123854	
Iš viso	6711962	6439586	
Įplaukos už parduotus vertybinius popierius	695000	7267	2
Nepervestos Kelių fondo lėšos (dalis akcizo)		32217	3
Paskola iš Privatizavimo fondo		409144	4
Laikiniai pasiskolintos lėšos iš Tarptautinio departamento sąskaitos		8025	5
VVP emisija užsienio rinkoje		167691	
Paskola iš užsienio		100000	
Grąžinta AB "Taupomasis bankas" paskola		45000	
Grąžintos ankstesniais metais skolintos lėšos		1876	
Grąžintos 1997 m. išduotos trumpalaikės paskolos savivaldybių biudžetams		9680	
Iš viso	7406962	7220486	
Metų pradžios biudžeto lėšų likutis	100000	251993	
Palūkanų už paskolas likutis 1998 01 01		88864	6

1.1.2

Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateiktos Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto apyskaitos 1998 m. gruodžio 31 d. išlaidų užbaigiamosiose apyvaruose (13 lapas) pateikta informacija, susijusi su valstybės skola ir jos aptarnavimo išlaidomis:

LIETUVOS RESPUBLIKOS 1998 m. VALSTYBĖS BIUDŽETO APYSKAITA

1998 m. gruodžio 31 d.

IŠLAIDOS

Pastaba

tūkst. Lt

Asignavimo valdytojas	Pavadinimas	Bendra asignavimų suma (metinė) Planas Įvykdymas (kasin. i šlaid.)	Tame tarpe Paprastosios išlaidos Nepaprastosios išlaidos Planas Įvykdymas Planas Įvykdymas (kasin. išl.) (kasin. išl.)	
90 900 1767	Išlaidos, susijusios su vidaus ir užsienio skola (Finansų ministerija)	106.790.0 89.334.0	106.790.0 89.334.0	
90 900 1755	Palūkanos už Vyriausybės išleistus vertybinius popierius ir užsienio paskolas (Finansų ministerija)	417.400.0 396.885.7	417.400.0 396.885.7	
90 900 1895	Bendroji dotacija savivaldybėms	395.782.0 395.782.0	395.782.0 395.782.0	
90 900 1896	Speciali tikslinė dotacija savivaldybėms	377.099.0 365.034.0	377.099.0 365.034.0	
90 900 1664	Perduotos lėšos	20.960.6 20.959.2	20.960.6 20.959.2	
90 900 1665	Kitos išlaidos	28.924.2	28.924.2	
	Iš viso	7.406.962.0 7.123.186.5	6.728.170.6 6.485.174.2 678.791.4 638.012.3	
	Iš jų darbo užmokestis		1.911.658.3 1.906.970.8	
	Išlaidos viršija pajamas (valstybės biudžeto deficitas)	695.000.0 683.600.5		
	Išlaidos pagal atskirus Seimo ir Vyriausybės sprendimus: - Išlaidos padengti valstybės vidaus skolai, susidariusiai iš valstybės ir savivald. Biudžetų išlaikomose įstaigose	212.614.9		
	Pervestos 1997 m. gruodžio mėn. Kelių fondo lėšos	19.612.0		
	Pervestos trumpalaikės paskolos savivaldybių biudžetams	3.100.0		7
	Pervestos lėšos atsiskaityti su LAIB kreditoriais	35.258.0		
	Iš viso	7.406.962.0 7.393.771.4		
	Kasos apyvartos lėšos	100.000.0 10.000.0		
	Biudžeto lėšų likutis	67.571.6		8
	Paskolos atėmus grąžintas lėšas	574.000.0 737.022.0		

Bendroji pastaba: Apyskaita patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro A.Šemetos ir Iždo departamento direktoriaus V.Uzielos parašais.

1.1.3

Lietuvos Respublikos Vyriausybė Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje (forma Nr.06) pateikė valstybės skolos 1998 m. ataskaitą pagal priemonės tipą:

forma Nr.06

Valstybės skolos 1998 m. ataskaita pagal priemonės tipą

tūkst. litų

Pastaba

		Skola 1998 01 01	Skolos pokytis per 1998 metus	Skola 1999 01 01	
I	Visa valstybės skola	8.077.409	1.536.187	9.613.596	9
II	Tiesioginė skola	6.279.506	1.011.523	7.291.029	10
1.	Vidaus skola	2.196.062	339.128	2.535.190	11
	Ilgalaikiai įsipareigojimai	618.455	331.861	950.316	12
1.1	obligacijos	548.743	340.063	888.806	
1.2	paskolos	69.712	-8.202	61.510	13
1.3	kiti įsipareigojimai				
	Trumpalaikiai įsipareigojimai	1.577.607	7.267	1.584.874	14
1.4	iždo vekseliai	1.577.607	7.267	1.584.874	
1.5	paskolos				
1.6.	kiti įsipareigojimai				15
2.	Užsienio skola	4.083.444	672.395	4.755.839	
	Ilgalaikiai įsipareigojimai	4.083.444	505.161	4.588.605	
2.1	obligacijos	800.000		800.000	
2.2	paskolos	3.283.444	505.161	3.788.605	
	Trumpalaikiai įsipareigojimai		167.234	167.234	
2.3	iždo vekseliai		167.234	167.234	
2.4	trumpalaikės paskolos				
III	Netiesioginė skola	1.797.903	524.663	2.322.566	16
3.	Vidaus skola	274.035	66.912	340.947	17
3.1	ilgalaikės paskolos	N/D		119.447	18
3.2	trumpalaikės paskolos	N/D		221.500	19
4.	Užsienio skola	1.523.868	457.751	1.981.619	20
4.1	ilgalaikės paskolos	1.523.108	79.711	1.602.819	21
4.2	trumpalaikės paskolos	760	378.040	378.800	22

Bendroji pastaba: Forma patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro A.Šemetos ir Valstybės skolos valdymo departamento direktoriaus R.Lygio parašais.

1.2 Mūsų pastabos dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateiktos Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos ir valstybės skolos 1998 m. ataskaitos pagal priemonės tipą

1 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.04 Pajamos eilutė "Gautos palūkanos už paskolas ūkio subjektams". Į valstybės biudžeto pajamas gautos palūkanos už valstybės vardu gautas paskolas ir perskolintas juridiniams ir fiziniams asmenims, neturintiems juridinio asmens teisių, iš dalies surenkamos į specialią palūkanų surenkamąją sąskaitą, iš dalies į 15 kreditinių linijų sąskaitas ir gautų pajamų dydis nustatomas skaičiuotinu būdu. Skaičiuotinu būdu nustatytos 1998 metų valstybės biudžeto pajamos sudaro 42176,1 tūkst. Lt.

2 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.04 eilutės "Įplaukos už parduotus vertybinius popierius". Dėl Vyriausybės vertybinių popierių staigaus pabrangimo (mokamų palūkanų padidėjimo) Finansų ministerija, lyginant su 1998 01 01 išleista Vyriausybės vertybinių popierių emisija papildomai išleido 7267 tūkst. Lt. VVP ir skolinosi iš kitų šaltinių.

3 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.04 eilutė "Nepervestos Kelių fondo lėšos "(dalis akcizo). Finansų ministerija ne pagal tikslinę paskirtį panaudojo į išdą patekusias pajamas: nesilaikydama Lietuvos Respublikos kelių fondo įstatymo reikalavimų, nepervedė Lietuvos automobilių kelių direkcijai 32217 tūkst. Lt.

4 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.04 eilutės "Paskola iš privatizavimo fondo". Lietuvos Respublikos finansų ministras A.Šemeta, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 7 d. nutarimu Nr.834 "Dėl valstybės piniginių fondų ir kitų piniginių išteklių, kurių sąskaitos atidarytos Finansų ministerijoje, panaudojimo" suteiktais įgaliojimais, savo įsakymais leido Iždo departamentui gražintinai naudoti valstybės biudžete numatytoms išlaidoms ir priemonėms finansuoti bei valstybės skolai valdyti Privatizavimo fondo lėšas. Iždo departamentas šiems tikslams 1998 metais panaudojo ir nesugrąžino 409144 tūkst. Lt Privatizavimo fondo lėšų. Toks Privatizavimo fondo lėšų naudojimo mechanizmas pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymą nenumatytas.

5 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.04 eilutės "Laikiniai pasiskolintos lėšos iš Tarptautinio departamento sąskaitos". Valstybės išdas panaudojo 40000 tūkst. JAV dolerių (160000 tūkst. Lt) iš Pasaulio banko struktūrinio pertvarkymo kreditinės linijos. Per metus valstybės išdas atstatė 151975 tūkst. Lt. Į Pasaulio banko struktūrinio pertvarkymo kreditinės linijos sąskaitą negrąžinta 8025 tūkst. Lt. Šios kreditinės linijos paskirtis investicijų finansavimo, o ne valstybės biudžeto deficito dengimas.

6 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.04 eilutės "Palūkanų už paskolas likutis 1998 01 01". Palūkanų iki 1998 01 01 likutis sumažintas 3999,7 tūkst. Lt dėl nepagrįstos palūkanų dydžio nustatymo metodikos.

7 pastaba dėl Apyskaitos išlaidų dalies (13 psl.), eilutės "Pervestos 1997 m. gruodžio mėn. Kelių fondo lėšos". Per 1998 metus Finansų ministerija sugrąžino ne pagal tikslinę paskirtį 1997 metais panaudotas į išdą patekusias 19612 tūkst. Lt pajamas, kurių, nesilaikant Lietuvos Respublikos kelių fondo įstatymo reikalavimų, nepervedė Lietuvos automobilių kelių direkcijai.

8 pastaba dėl Apyskaitos išlaidų dalies (13 psl.), eilutės "Biudžeto lėšų likutis". Nepanaudotų valstybės biudžeto lėšų likutis 1998 12 31 sumažintas 12010,3 tūkst. Lt dėl nepagrįstos gautų palūkanų dydžio nustatymo metodikos.

9 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 eilutės "Valstybės skola":

- Valstybės skola pagal 1998 01 01 būklę pateikta sumažinta 19612 tūkst. Lt (žr. 7 pastabą).
- Valstybės skola pagal 1999 01 01 būklę pateikta sumažinta 496839,2 tūkst. Lt (žr. 15 pastabą).

10 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 eilutės "Tiesioginė skola":

- Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme vartojamos sąvokos "Valstybės vardu gautos paskolos" buvusio Finansų ministro A.Šemetos 1998 12 16 įsakymu Nr.292 "Dėl Finansų ministerijos ruošiamų mėnesinių, ketvirtinių ir metinių duomenų standartinių formų, atitinkančių Tarptautinio valiutos fondo specialiuosius duomenų platinimo standartus, patvirtinimo" pervardintos **tiesioginės skolos - valstybės vardu gautų paskolų ir netiesioginės skolos - paskolos su valstybės garantija** sąvokomis.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta tiesioginė skola pagal 1998 01 01 būklę sumažinta 19612 tūkst. Lt (žr. 7 pastabą).
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta tiesioginė skola pagal 1999 01 01 būklę sumažinta 449386 tūkst. Lt (žr. 15 pastabą).

11 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 eilutės "Vidaus skola":

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta vidaus skola pagal 1998 01 01 būklę sumažinta 19612 tūkst. Lt (žr. 7 pastabą).
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta vidaus skola pagal 1999 01 01 būklę sumažinta 449386 tūkst. Lt (žr. 15 pastabą).

12 pastaba dėl Apyskaitos formos 06 tiesioginės vidaus skolos eilutės “Ilgalaikiai įsipareigojimai”. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta skola pagal 1999 01 01 būklę padidinta 128,7 tūkst. Lt (žr. 13 pastabą).

13 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 tiesioginės vidaus skolos ilgalaikių įsipareigojimų eilutės “Paskolos”. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ataskaitoje nurodytas įsiskolinimas pagal 1999 01 01 būklę akcinei bendrovei “Lietuvos taupomasis bankas” nesumažintas 128,7 tūkst. Lt suma, kuri 1998 metais gauta iš skolininkų už išduotų paskolų dydžiui indeksuoto turto gautą prieaugį pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 03 23 nutarimą Nr.180 “Dėl įmonių, įstaigų ir organizacijų turto vertės bei investicinėse sąskaitose esančių lėšų indeksavimo ir gyventojų indėlių”.

14 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 tiesioginės vidaus skolos eilutės “Trumpalaikiai įsipareigojimai”:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta skola pagal 1998 01 01 būklę sumažinta 19612 tūkst. Lt (žr. 7 pastabą).
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikiami vidaus skolos trumpalaikiai įsipareigojimai pagal 1999 01 01 būklę sumažinti 449386 tūkst. Lt (žr. 15 pastabą).

15 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 eilutės “Kiti įsipareigojimai”. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimui pateiktoje Apyskaitos formoje Nr.06 neįtraukta 1.6 eilutė “Kiti įsipareigojimai”, kuri numatyta finansų ministro A.Šemetos 1998 12 16 įsakymu Nr.292. “Dėl Finansų ministerijos ruošiamų mėnesinių, ketvirtinių ir metinių duomenų standartinių formų, atitinkančių Tarptautinio valiutos fondo specialiuosius duomenų platinimo standartus, patvirtinimo” valstybės skolos pagal skolos priemonės tipą tipinėje formoje. Į šią eilutę mes įtraukėme Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto apyskaitoje nurodytas pajamas dėl kurių nesudaryti valstybės išdo įsipareigojimus patvirtinantys dokumentai ir kurios vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 2 str. (Pagrindinės šio įstatymo sąvokos) 2 dalimi neapskaitytos valstybės skolos Apyskaitoje:

- Nepervestos Kelių fondo lėšos (dalis akcizo) - 32217 tūkst. Lt (žr. 3 pastabą).
- Paskola iš Privatizavimo fondo - 409144 tūkst. Lt (žr. 4 pastabą).
- Laikiniai pasiskolintos lėšos iš Tarptautinio departamento sąskaitos - 8025 tūkst. Lt (žr. 5 pastabą).

16 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 eilutės “Netiesioginė skola”. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta skola pagal 1999 01 01 būklę sumažinta 47582,9 tūkst. Lt (žr. 17 ir 20 pastabas).

17 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 eilutės netiesioginė “Vidaus skola”. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta skola pagal 1999 01 01 būklę padidinta 66411 tūkst. Lt (žr. 18 ir 19 pastabas).

18 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 eilutės netiesioginė vidaus skola “Ilgalaikės paskolos”:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nepateikta skola 1998 01 01 būklei, mūsų tikrinimų metu nustatyta, jog tokių paskolų metų pradžia buvo už 3600 tūkst. Lt.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta skola pagal 1999 01 01 būklę padidinta 66891 tūkst. Lt.
 - nepagrįstai įskaityta į netiesioginę vidaus skolą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 10 23 nutarimu Nr. 1165 “Dėl paskolų akcinei bendrovei “Panevėžio stiklas” valstybės garantijos pratęsimo” Finansų ministerijos pratęsta garantija Lietuvos taupomajam bankui (buvusio Lietuvos valstybinio komercinio banko paskolos) dėl 200,0 tūkst. JAV dolerių ir 240,0 tūkst. JAV dolerių (viso 1760 tūkst. Lt) paskolų suteikimo. Šių garantuotų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr.1211 “Dėl valstybės garantijų akcinei bendrovei Lietuvos taupomajam bankui pratęsimo” paskolų gražinimo terminas pratęstas iki 2002 01 01.
 - nepagrįstai įskaityta į netiesioginę vidaus ilgalaikę skolą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 01 20 nutarimu Nr.71 “Dėl paskolos akcinei bendrovei “Lietuvos dujos” valstybės garantijos” suteikta garantija paskolai skirtai sumokėti Rusijos akcinei bendrovei “Gazprom” 38400 tūkst. Lt , garantijos sutartį pasirašęs finansų ministras A.Šemeta su AB Lietuvos taupomasis bankas garantavo 9600 tūkst. JAV dolerių (38400 tūkst. Lt) sugražinimą;
 - nepagrįstai įskaityta į netiesioginę vidaus ilgalaikę skolą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 02 20 nutarimu Nr.210 “Dėl paskolos akcinei bendrovei “Lietuvos dujos” valstybės garantijos” suteikta garantija paskolai skirtai sumokėti Rusijos akcinei bendrovei “Gazprom” likusius 31,3 mln. Lt delspinigių. Garantijas pasirašęs finansų ministras A.Šemeta garantavo akcinėms bendrovėms “Vilniaus bankas”, “Lietuvos žemės ūkio bankas” 7733,3 tūkst. JAV dolerių (30933,3 tūkst. Lt) sugražinimą.
 - nepagrįstai įskaityta į netiesioginę vidaus ilgalaikę skolą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 12 31 nutarimu Nr.1529 “Dėl valstybės garantijos akcinei bendrovei Lietuvos taupomajam bankui pratęsimo” ir

1998 10 26 nutarimu Nr.1275 "Dėl valstybės garantijos akcinei bendrovei "Lietuvos taupomajam bankui pratęsimo" pratęsta anksčiau užsienio valiuta išduotų paskolų garantijos SP AB "Prienų šilumos tinklai" ir Rokiškio rajono savivaldybei valstybės garantijos 515,83 tūkst. JAV dolerių (2063,3 tūkst. Lt) . Šioms garantijoms sutartinius įsipareigojimus užsienio valiuta buvo pasirašęs finansų ministras A.Šemeta. Abi paskolos metinėje valstybės skolos Apyskaitoje (forma Nr.06) atvaizduotos netiesioginės vidaus skolos "Trumpalaikių paskolų" eilutėje.

- į netiesioginę vidaus skolą neįtraukta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 02 02 nutarimu Nr.141 "Dėl valstybės garantijos" ir 1998 07 23 nutarimu Nr.916 "Dėl valstybės garantijos suteikimo ir teikiamų 1998 metais lengvatinių paskolų gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti limito paskirstymo" suteiktos garantijos dėl 30 procentų kiekvienos išduotos paskolos nuo 35000 tūkst. JAV dolerių limitu. Finansų ministras A.Šemeta 1998 03 25 ir 1998 07 31 pasirašė sutartis dėl šių garantijų su AB Lietuvos taupomasis bankas atstovais. AB Lietuvos taupomasis bankas iki 1998 12 31 buvo išdavęs piliečiams 20885,2 tūkst. Lt lengvatinių paskolų ir į netiesioginę vidaus ilgalaikę skolą privalėjo būti įtraukta 1566,4 tūkst. JAV dolerių (6265,6 tūkst. Lt);

19 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 eilutės netiesioginė vidaus skola "Trumpalaikės paskolos":

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nepateikta skola 1998 01 01 būklei, mūsų tikrinimo metu nustatyta, jog tokių paskolų metų pradžia buvo už 270435 tūkst. Lt.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta skola 1999 01 01 būklei sumažinta 480 tūkst. Lt, nes vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymu Vyriausybė 1998 03 26 nutarimu Nr.356 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. liepos 3 d. nutarimo Nr.718 "Dėl verslo plėtojimo priemonių" dalinio pakeitimo" suteikė 135000 tūkst. Lt valstybės garantiją UAB "Lietuvos eksporto ir importo draudimas". Iki 1999 01 01 bendrovė buvo išdavusi garantijų už 480 tūkst. Lt. Į valstybės skolos ataskaitą ši suma neįtraukta.

20 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 eilutės netiesioginė skola "Užsienio skola". Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta skola sumažinta 113993,9 tūkst. Lt (žr. 21 ir 22 pastabas).

21 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 eilutės netiesioginė užsienio skola "Ilgalaikės paskolos". Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta skola sumažinta 71930,6 tūkst. Lt:

- neįskaityta į netiesioginę užsienio skolą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 01 20 nutarimu Nr. 71 "Dėl paskolos akcinei bendrovei "Lietuvos dujos" valstybės garantijos". Paskola skirta sumokėti Rusijos akcinei bendrovei "Gazprom" 38400 tūkst. Lt , garantijos sutartį pasirašęs finansų ministras A.Šemeta su AB "Lietuvos taupomasis bankas" garantavo 9600 tūkst. JAV dolerių (38400 tūkst. Lt) sugrąžinimą;
- neįskaityta į netiesioginę užsienio skolą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 02 20 nutarimu Nr.210 "Dėl paskolos akcinei bendrovei "Lietuvos dujos" valstybės garantijos. Paskola skirta sumokėti Rusijos akcinei bendrovei "Gazprom" likusius 31,3 mln. Lt delspinigių. Garantijas pasirašęs finansų ministras A.Šemeta garantavo akcinėms bendrovėms "Vilniaus bankas", "Lietuvos žemės ūkio bankas" 7733,3 tūkst. JAV dolerių (30933,3 tūkst. Lt) sugrąžinimą.
- neįskaityta į netiesioginę užsienio skolą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 10 23 nutarimu Nr.1165 "Dėl paskolų akcinei bendrovei "Panevėžio stiklas" valstybės garantijos pratęsimo Finansų ministerijos suteikta garantija Lietuvos taupomajam bankui (buvusio Lietuvos valstybinio komercinio banko paskolos) dėl 200,0 tūkst. JAV dolerių ir 240,0 tūkst. JAV dolerių (viso 1760 tūkst. Lt) paskolų suteikimo. Šios garantijos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 10 12 nutarimu Nr.1211 "Dėl valstybės garantijų akcinei bendrovei Lietuvos taupomajam bankui pratęsimo". Šiuo nutarimu paskolų grąžinimo terminas pratęstas iki 2002 01 01. Abi minėtos paskolos apskaitomos netiesioginėje vidaus skoloje.
- neįskaityta į netiesioginę užsienio skolą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 07 23 nutarimo Nr.916 "Dėl valstybės garantijos suteikimo ir teikiamų 1998 metais lengvatinių paskolų gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti limitu paskirstymo. Pagal Finansų ministro A.Šemetos 1998 10 22 pasirašytą sutartį su AB "Vilniaus bankas" valdybos pirmininku J.Niedvaru valstybės garantija sudaro iki 30 proc. kiekvieno pagal paskolos sutartį išduodamos paskolos dydžio. Iki 1998 12 31 AB "Vilniaus bankas" yra išdavęs 94 paskolas bendrai 697,7 tūkst. JAV dolerių (2790,9 tūkst. Lt) sumai. Į valstybės skolą Lietuvos Respublikos Vyriausybė privalėjo įtraukti 209,3 tūkst. JAV dolerių (837,3 tūkst. Lt).

22 pastaba dėl Apyskaitos formos Nr.06 netiesioginės užsienio skolos eilutės "Trumpalaikės paskolos". Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta skola pagal 1999 01 01 būklę sumažinta 42063,3 tūkst. Lt:

- neįtraukta į valstybės skolos netiesioginę užsienio skolą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 12 21 nutarimu Nr.1469 "Dėl paskolos valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai valstybės garantijos" suteikta valstybės garantija "Kredit Bank PBI S.A." bankui dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai vieneriems metams teikiamos iki 10000 tūkst. JAV dolerių (40000 tūkst. Lt) paskolos. Paskola gauta 1998 12 27, tačiau Lietuvos Respublikos Vyriausybė šios valstybės garantuotos užsienio skolos į Apyskaitą neįtraukė.
- neįtraukta į netiesioginę užsienio skolą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 12 31 nutarimu Nr.1529 "Dėl valstybės garantijos akcinei bendrovei "Lietuvos taupomajam bankui pratęsimo" ir 1998 10 26 nutarimu

Nr.1275 "Dėl valstybės garantijos akcinei bendrovei "Lietuvos taupomajam bankui" pratęsimo" pratęsta anksčiau užsienio valiuta išduotų paskolų garantijos SP AB "Prienu šilumos tinklai" ir Rokiškio rajono savivaldybei valstybės garantijos 515,83 tūkst. JAV dolerių (2063,3 tūkst. Lt). Šioms garantijoms sutartinius įsipareigojimus užsienio valiuta buvo pasirašęs finansų ministras A.Šemeta. Abi paskolos metinėje valstybės skolos Apyskaitoje (forma Nr.06) atvaizduotos netiesioginės vidaus skolos "Trumpalaikių paskolų" eilutėje.

1.3 Mes įvertinome tikrinimų metu surinktus įrodymus ir teikiame valstybės skolos 1998 m. ataskaitą pagal priemonės tipą (forma Nr.06) pakoreguotą pagal mūsų pastabas:

		Pakoreguota 1998 01 01 skola	Skolos pokytis per 1998 metus	Pakoreguota 1999 01 01 skola
I	Visa valstybės skola	8097021	2013414,2	10110435,2
II	Tiesioginė skola	6299118	1441168,3	7740286,3
1.	Vidaus skola	2215674	768773,3	2984447,3
	Ilgalaikiai įsipareigojimai	618455	331732,3	950187,3
1.1.	obligacijos	548743	340063	888806
1.2.	paskolos	69712	- 8330,7	61381,3
1.3.	kiti įsipareigojimai			
	Trumpalaikiai įsipareigojimai	1597219	437041	2034260
1.4.	iždo vekseliai	1577607	7267	1584874
1.5.	paskolos			
1.6.	kiti įsipareigojimai	19612	429774	449386
2.	Užsienio skola	4083444	672395	4755839
	Ilgalaikiai įsipareigojimai	4083444	505161	4588605
2.1.	obligacijos	800000		800000
2.2.	paskolos	3283444	505161	3788605
	Trumpalaikiai įsipareigojimai		167234	167234
2.3.	iždo vekseliai		167234	167234
2.4.	trumpalaikės paskolos			
III	Netiesioginė skola	1797903	572245,9	2370148,9
3.	Vidaus skola	274035	-5764,6	268270,4
3.1.	ilgalaikės paskolos	3600	42690,4	46290,4
3.2.	trumpalaikės paskolos	270435	-48455	221980
4.	Užsienio skola	1523868	578010,5	2101878,5
4.1.	ilgalaikės paskolos	1523108	157907,2	168101,5
4.2.	trumpalaikės paskolos	760	420103,3	420863,3

1.4 Pakoreguotos valstybės skolos Apyskaitos rezultatų santykis su bendroju vidaus produktu (BVP)

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. gruodžio 24 d. nutarimu Nr.1504 "Dėl Valstybės vidutinės trukmės skolinimosi politikos nuostatų patvirtinimo" patvirtino "Valstybės vidutinės trukmės skolinimosi politikos nuostatus". Pagal minėtu nutarimu patvirtintų nuostatų 3.1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė užtikrina, kad bendra Valstybės skola neviršys 24 procentų, o užsienio skola 16 procentų einamojo metų bendrojo vidaus produkto (BVP).

Statistikos departamento duomenimis, 1997 m. veikusiomis kainomis (BVP) sudarė 38340000 tūkst. Lt, 1998 m. - 42768000 tūkst. Lt.

Valstybės skola 1997 12 31 sudarė 21,1 procento (8097021 tūkst. Lt visos valstybės skolos proc. santykis su 1997 m. BVP), t. sk. tiesioginė skola - 16,4 procento, netiesioginė - 4,7 procento 1997 m. BVP. Užsienio skola - 10,6 procento (4083444 tūkst. Lt užsienio skolos proc. santykis su 1997 m. BVP) 1997 m. BVP.

Valstybės kontrolei pakoregavus valstybės skolos dydžius, valstybės skola 1998 12 31 sudaro 23,6 procento (10110435,2 tūkst. Lt visos valstybės skolos proc. santykis su 1998 m. BVP), t. sk. tiesioginė skola - 18,1 procento, netiesioginė - 5,5 procento. Užsienio skola - 11 procentų (4755839 tūkst. Lt užsienio skolos proc. santykis su 1998 m. BVP) 1998 m. BVP.

Nuo 1997 m. valstybės skolos santykis su BVP pasikeitė nuo 21,1 procento iki 23,6 procento, užsienio skolos santykis su BVP - nup 10,6 iki 11 procentų.

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. gruodžio 24 d. nutarimu Nr.1504 "Dėl Valstybės vidutinės trukmės skolinimosi politikos nuostatų patvirtinimo" patvirtintų Valstybės vidutinės trukmės skolinimosi politikos nuostatų 3.4 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė, kad trumpalaikė skola neviršytų 20 procentų visos valstybės skolos ir pagal 3.5 punktą - valstybės užsienio skola sudarytų ne daugiau kaip 70 procentų visos valstybės skolos.

Trumpalaikė skola 1997 12 31 sudarė 19,7 procentus (1597219 tūkst. Lt trumpalaikių įsipareigojimų proc. santykis nuo 8097021 tūkst. Lt visos valstybės skolos) visos valstybės skolos, užsienio skola 1997 12 31 sudarė 50,3 procentus (4083444 tūkst. Lt užsienio skolos proc. santykis nuo 8097021 tūkst. Lt visos valstybės skolos) visos valstybės skolos.

Pagal mūsų paskaičiavimus, trumpalaikė skola 1998 12 31 sudarė 21,7 procentus (2034260+167234 tūkst. Lt trumpalaikių įsipareigojimų proc. santykis nuo 10110435,2 tūkst. Lt visos valstybės skolos) visos valstybės skolos, t.y. 1,7 procentu daugiau nei nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės valstybės vidutinės trukmės skolinimosi politikos nuostatų 3.4 punkte. Užsienio skola 1998 12 31 sudarė 47 procentus (4755839 tūkst. Lt užsienio skolos proc. santykis nuo 10110435,2 tūkst. Lt visos valstybės skolos) visos valstybės skolos.

Nuo 1997 m. valstybės trumpalaikės skolos santykis su visa valstybės skola pasikeitė nuo 19,7 procento iki 21,7 procento užsienio skolos santykis su visa valstybės skola pasikeitė nuo 50,3 iki 47 procento.

1.5 Išvada dėl valstybės skolos 1998 m. ataskaitos pagal priemonės tipą (forma Nr.06)

Lietuvos Respublikos Vyriausybė pateikė Seimui Apyskaitą be valstybės skolos registrų.

Valstybės skola pagal 1998 01 01 būklę sumažinta 19162 tūkst. Lt.

Valstybės skola pagal 1999 01 01 būklę sumažinta 496839,2 tūkst. Lt.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė Seimui paaiškinamojo rašto prie pateiktos Apyskaitos nepateikė.

Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymas nereglamentuoja valstybės skolos apyskaitos formos ir turinio.

Paminėti trūkumai neleidžia mums tvirtinti, jog visi valstybės skolos 1998 m. ataskaitoje pagal priemonės tipą (forma Nr.06) pateikti duomenys yra tikslūs ir teisingai rodo valstybės skolos būklę.

2 VALSTYBĖS SKOLOS REGISTRŲ TVARKYMO VERTINIMAS

Lietuvos Respublikos 1998 metų biudžeto įvykdymo apyskaitoje valstybės skola skirstoma į tiesioginę ir netiesioginę skolą, o pagal trukmę - į ilgalaikę ir trumpalaikę.

Finansų ministerija, atsakydama į mūsų paklausimą, kokiais norminiais dokumentais Lietuvos Respublikos Vyriausybė vadovavosi teikdama duomenis apie valstybės skolą, nurodė, kad remiantis 1998 12 16 finansų ministro įsakymu Nr.292 "Dėl Finansų ministerijos ruošiamų mėnesinių, ketvirtinių ir metinių duomenų standartinių formų, atitinkančių Tarptautinio valiutos fondo specialiuosius duomenų platinimo standartus, patvirtinimo" valstybės skola apskaičiuojama ir visur pateikiama šiais patvirtintais minėtu įsakymu būdais. Taip pat Finansų ministerija šiuo raštu informavo, kad minėtas finansų ministro įsakymas įsigaliojo nuo 1999 01 01, o iki to laiko vidaus paskolos su valstybės garantija nebuvo skirstomos nei pagal trukmę, nei pagal kreditorius, todėl prašomos informacijos apie vidaus paskolų su valstybės garantija registre apskaitomos skolos pasiskirstymą 1998 01 01 pagal trukmę nepateikė.

Finansų ministro įsakymas iš esmės neprieštarauja Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo nuostatomis, tačiau vartojamos sąvokos neatitinka įstatymuose vartojamų sąvokų. Būtina pažymėti, kad Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymu nenustatyta, jog atskaitomybė teikiama pagal atitinkamų metų valstybės biudžeto įstatymo nuostatas ir formą.

Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 3 straipsnio 3 dalis numato, kad valdant valstybės skolą, Lietuvos Respublikos Vyriausybei atstovauja Finansų ministerija, o šio straipsnio 5 dalis nustato, kad Finansų ministerija privalo tvarkyti valstybės skolos apskaitą, registruoti visas vidaus ir užsienio paskolas bei valstybės garantijas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. sausio 21 d. nutarimu Nr.76 "Dėl valstybės vardu ir su valstybės garantija gaunamų paskolų registrų sudarymo tvarkos" patvirtino valstybės vardu ir su valstybės garantija gaunamų paskolų registrų sudarymo tvarką, kurioje, be kita ko, numatyta, kad valstybės vardu ir su valstybės garantija gaunamų vidaus ir užsienio paskolų registrų sistemą sudaro:

- valstybės vardu gaunamų užsienio paskolų registras;
- užsienio paskolų su valstybės garantija registras;
- vidaus paskolų su valstybės garantija registras;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių emisijų (vidaus paskolų) registras.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė nuo 1990 metų iki 1997 12 31 nėra ėmusi valstybės vardu vidaus paskolų, o tik leidžia vidaus vertybinius popierius.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 21 d. nutarimu Nr.76 "Dėl valstybės vardu ir su valstybės garantija gaunamų paskolų registrų ir jų sudarymo tvarkos" patvirtinti registrai 1998 metų valstybės biudžeto apyskaitos formose nepateikiami.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 21 d. nutarimu Nr.76 patvirtintoje "Valstybės vardu ir su valstybės garantija gaunamų paskolų registrų ir jų sudarymo tvarkoje" nenumatyti valstybės vardu gautų ir perskolintų Lietuvos ūkio subjektams paskolų ir valstybės vardu gautų vidaus paskolų bei užsienio paskolų, gautų valstybės biudžeto deficitui dengti, registrai. Nesant tokių registrų sudarymo tvarkos, apie tai pateikėme pastabas vertindami Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateiktą Ataskaitą dėl 1997 metų valstybės skolos.

Finansų ministerija Valstybės kontrolei papildomai pateikė tokius registrus:

- Valstybės vardu gaunamų užsienio paskolų registrą.
- Užsienio paskolų su valstybės garantija registrą.
- Vidaus paskolų su valstybės garantija registrą.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių emisijų (vidaus paskolų) registrą.

Finansų ministerija taip pat pateikė Lietuvos Respublikos vardu pasirašytų užsienio paskolų ir perskolintų Lietuvos Respublikos juridiniams asmenims registrą pagal atskirus skolininkus, kurio forma nėra patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje apie valstybės skolą nėra informacijos, kaip buvo naudojamos valstybės vardu gautos paskolos.

Valstybės vardu gautų paskolų registras nenurodo visų skolininkų (užsienio ir vidaus) ir valstybės reikmėms panaudotų valstybės vardu gautų paskolų ar išleistų Vyriausybės vertybinių popierių panaudojimo.

Priėmus Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo 7-1 straipsniu įstatymą (1997 06 12 Nr. VIII-257), 1998 metais savo veiklą pradėjo vykdyti šiuo ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais įsteigtos garantijų institucijos bei draudimo įmonės, kurių neįvykdytų įsipareigojimų bankams pagal garantijos ar

draudimo sutartis sumos dalis, apskaičiuota pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintus normatyvus vadovaujantis valstybės skolos įstatymo nuostatomis, turi būti priskirta valstybės skolai.

Finansų ministerija minėtus įsipareigojimus apskaito Vidaus paskolų su valstybės garantija registre, nors šiame registre numatyta pateikti duomenis tik apie suteiktą Vyriausybės garantiją ir vidaus skolos dydį.

Vidaus valstybės skolai, susidariusiai dėl pagal Valstybės skolos įstatymą įsteigtų garantijų institucijų arba draudimo įmonių neįvykdytų įsipareigojimų bankams pagal garantijos ar draudimo sutartis sumos dalims, kurios turi būti apskaičiuojamos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus normatyvus, apskaityti atskiras registras nenumatyta, o naudojamas registras neatitinka tokio registro specifikos.

Mūsų nuomone, vidaus paskolų su valstybės garantija registras nevisiškai tinka apskaityti garantijų institucijų arba draudimo įmonių neįvykdytų įsipareigojimų ir jų dalies, kuri turi būti apskaičiuojama pagal nustatyta tvarka patvirtintus normatyvus. Tam tikslui turėtų būti sudaromas atskiras registras, atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatytas 1998 metais valstybės teikiamų garantijų už garantijų institucijų ir draudimo įmonių įsipareigojimus pagal garantijos ar draudimo sutartis limitas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų ir Finansų ministerijos pateiktų registrų duomenys bei Vyriausybės parengtos ir Seimui pateiktos 1998 metų apskaitos duomenys apie valstybės skolą neapima visos Valstybės skolos įstatymu reguliuojamos sferos duomenų. Išvadoje dėl 1997 metų valstybės skolos mes į tai buvome atkreipę dėmesį.

2.1 Valstybės vardu gautų užsienio paskolų registras

Valstybės vardu gaunamų užsienio paskolų registre 1999 01 01 apskaitomos 55 valstybės vardu gaunamos užsienio paskolos. Per 1992-1998 m. laikotarpį valstybės vardu pasirašyta paskolos sutarčių iš viso už 1911,35 tūkst. JAV dolerių (7645,4 tūkst. Lt). Faktiškai iki 1999 12 31 gauta 1655,19 tūkst. JAV dolerių (6620,76 tūkst. Lt), gražinta 466,23 tūkst. JAV dolerių (1864,92 tūkst. Lt). Valstybės vardu gautų ir iki 1998 12 31 negražintų užsienio paskolų suma sudaro 1 188,96 tūkst. JAV dolerių (4755,84 tūkst. Lt).

Lietuvos Respublika 1998 metais su užsienio kreditoriais pasirašė 7 sutartis dėl valstybės vardu gaunamų užsienio paskolų iš viso už 173750 tūkst. JAV dolerių (695000 tūkst. Lt).

Užsienio kreditoriams per 1998 metus gražinta 119520 (446230-346710) tūkst. JAV dolerių (478080 tūkst. Lt) paskolų. Įvertinant valiutos kurso pasikeitimus, 1998 metais gražinta 122680 tūkst. (466230-343560) JAV dolerių (490720 tūkst. Lt) paskolų.

Lietuvos Respublikos užsienio valiutos Lietuvos Respublikoje įstatymo 6 straipsnis "Lito kursas tvarkant apskaitą" numato, kad visos įmonės, įstaigos, organizacijos, bankai ir kredito unijos privalo tvarkyti apskaitą pagal oficialų lito kursą ir Lietuvos banko skelbiamą lito ir užsienio valiutos santykį. Tačiau nei Finansų ministerijos tvarkomame Lietuvos Respublikos užsienio paskolų registre, nei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 21 d. nutarimu Nr.76 "Dėl valstybės vardu ir su valstybės garantija gaunamų paskolų registrų ir jų sudarymo tvarkos" patvirtintame valstybės vardu gaunamų užsienio paskolų registre nenumatyta paskolų apskaitos tvarkyti Lietuvos Respublikos nacionaline valiuta.

2.2 Užsienio paskolų su valstybės garantija registras

Užsienio paskolų su valstybės garantija registre 1999 01 01 yra 218 valstybės garantijų, išduotų vidaus ir užsienio kreditoriams, duomenys. Bendra išduotų garantijų suma 943060 tūkst. JAV dolerių (3772240 tūkst. Lt). Valstybės garantuotų ir iki 1998 12 31 negražintų užsienio paskolų suma 495404,8 tūkst. JAV dolerių (1981619,2 tūkst. Lt).

Pagal Finansų ministerijos pateikto Užsienio paskolų su valstybės garantija duomenis per 1998 metus Finansų ministerija pasirašė 33 garantijas bendrai 207920 tūkst. JAV dolerių (831680 tūkst. Lt) sumai dėl Lietuvos ūkio subjektams teikiamų paskolų, iš jų 199000 tūkst. JAV dolerių (796000 tūkst. Lt) vidaus kreditoriams ir 187270 tūkst. JAV dolerių (749080 tūkst. Lt) užsienio kreditoriams.

Nei 1998 metais Finansų ministerijos tvarkytame garantinių sutarčių rejestre, nei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 21 d. nutarimu Nr.76 "Dėl valstybės vardu ir su valstybės garantija gaunamų paskolų registrų ir jų sudarymo tvarkos" patvirtintame užsienio paskolų su valstybės registre nenumatyta įsiskolinimo apskaitos tvarkyti Lietuvos nacionaline valiuta.

Garantinių sutarčių rejestre 1999 01 01 įtraukta 30000 tūkst. CHF, arba 21790 tūkst. JAV dolerių, paskola (registracijos Nr.1001), suteikta akcinei bendrovei "Inkaras", garantuojant Šveicarijos bankui "Overland Holding Trust Bank". Nepadengta paskolos dalis 1999 01 01 sudarė 2787 tūkst. JAV dolerių (11147,8 tūkst. Lt).

Išvadoje dėl 1997 metų valstybės skolos Valstybės kontrolė nurodė, kad ši paskola turėtų būti apskaitoma kaip paskola, gauta valstybės vardu. Valstybės kontrolė apie šią padėtį buvo informavusi Finansų ministeriją ir siūlė spręsti paskolos savininko klausimą. Padėtis neištaisyta.

Į Užsienio paskolų su valstybės garantija registrą 1998 12 31 neįtraukti Lietuvos Respublikos priimti įsipareigojimai gražinti paskolas ar jų dalis užsienio valiuta sudaro 73156,6 tūkst. Lt ir šia suma buvo sumažinta užsienio skolos suma. Šią skolą sumą Finansų ministerija apskaito Vidaus paskolų su valstybės garantija registre (žr. 1 skyriaus "Valstybės skolos pagal 1998 m. gruodžio 31 d. būklę vertinimas" 18 pastabą dėl nepagrįstai įskaitytų į netiesioginę skolą sumų).

Į Užsienio paskolų su valstybės garantija registrą neįrašyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr.1469 "Dėl paskolos Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai valstybės garantijos" suteikta valstybės garantija "Kredit Bank PBI S.A." bankui dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai vieneriems metams teikiamos iki 10 mln. JAV dolerių paskolos. Paskola skirta padengti 30 mln. litų paskolą, paimtą iš akcinės bendrovės "Hermio" banko ir 10 mln. litų paskolą, paimtą iš akcinės bendrovės Lietuvos žemės ūkio banko. Paskolos lėšos akcinei bendrovei Lietuvos žemės ūkio bankas ir akcinei bendrovei "Hermio" bankas pervestos 1998 m. gruodžio mėnesį. Dėl šios priežasties užsienio paskolų su valstybės garantija registro 1999 01 01 skolos suma nepagrįstai sumažinta 10000 tūkst. JAV dolerių (40000 tūkst. Lt).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. liepos 23 d. nutarimo Nr.916 "Dėl valstybės garantijos suteikimo ir teikiamų 1998 metais lengvatinių paskolų gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti limito paskirstymo" 4 p. suteikė valstybės garantiją akcinei bendrovei Vilniaus bankui dėl 30 procentų 15 mln. JAV dolerių paskolų, kurios skiriamos piliečiams, įtrauktiems į savivaldybių sudarytas apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis eiles Lietuvos Respublikos gyventojų apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis įstatymo nustatytais sąlygomis.

Vadovaudamiesi minėtu Vyriausybės nutarimu, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, atstovaujama finansų ministro A.Šemetos, ir AB Vilniaus bankas, atstovaujamas valdybos pirmininko J.Niedvaro, 1998 m. spalio 22 d. pasirašė sutartį, pagal kurią suteikiama valstybės garantija sudaro iki 30 proc. kiekvieno pagal paskolų sutartis išduodamos paskolos dydžio (bendra suma neviršija 15 mln. JAV dolerių), tačiau ne didesnė už skirtumą, susidariusį tarp negražintos paskolos dalies ir banko pajamų, gautų pardavus už paskolą įkeistą turtą.

AB "Vilniaus bankas" informavo, kad vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr.1162 "Dėl lengvatinių paskolų gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti iš banko kredito išteklių piliečiams, turintiems teisę į valstybės paramą", 1998 m. liepos 23 d. nutarimu Nr.916 "Dėl valstybės garantijos suteikimo ir teikiamų 1998 metais lengvatinių paskolų gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti limito prisilaikymo" bei 1998 m. spalio 22 d. sutartimi, 1998 12 31 būklės duomenimis, yra išdavęs 94 lengvatines paskolas gyvenamiesiems namams, butams pirkti iš viso 697723 JAV dolerių (2790892 Lt).

Finansų ministerija Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 23 d. nutarimu Nr.916 "Dėl valstybės garantijos suteikimo ir teikiamų 1998 metais lengvatinių paskolų gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti limito paskirstymo" garantuotos AB "Vilniaus bankas" skolos į užsienio paskolų su valstybės garantija registrą neįtraukė. Dėl šios priežasties užsienio skolos suma registre nepagrįstai sumažinta 209,3 tūkst. JAV dolerių (837,3 tūkst. Lt).

2.3 Vidaus paskolų su valstybės garantija registras

Finansų ministerijos 1999 06 24 raštu Nr.1304-18-20845/10665 pateiktame Vidaus paskolų su valstybės garantija registre pagal 1999 01 01 būklę yra 11 garantijų. Negražinta skolos dalis pagal suteiktas garantijas vidaus valiuta sudaro 340947,4 tūkst. Lt, iš jų 1998 metais suteiktų - 337420,1 tūkst. Lt. Per 1998 metus ūkio subjektai sugrąžino 270434,8 tūkst.Lt paskolų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 01 21 nutarimu Nr.76 "Dėl valstybės vardu ir su valstybės garantija gaunamų paskolų registrų ir jų sudarymo tvarkos" nustatytoje formoje nenumatyta įrašyti gautos paskolos sumos ir kreditoriui gražintos paskolos dalies taip, kaip šie duomenys pateikiami Užsienio paskolų su valstybės garantija registre.

Vidaus paskolų su valstybės garantija registre 1998 12 31 apskaitomi Lietuvos Respublikos priimti įsipareigojimai gražinti paskolas ar jų dalis užsienio valiuta už 73156,6 tūkst. Lt sumą ir šia suma nepagrįstai padidinta vidaus skola. Ši suma turėtų būti apskaitoma Užsienio paskolų su valstybės garantija registre (žr. 1 skyriaus "Valstybės skolos pagal 1998 m. gruodžio 31 d. būklę vertinimas" 18 pastabą dėl nepagrįstai įskaitytų į netiesioginę vidaus skolą sumų).

Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo 7-1 straipsniu įstatymo (1997 m. birželio 12 d. Nr.VIII-257) nustatyta, kad vidaus skolai priskiriama pagal Valstybės skolos įstatymą įsteigtos garantijų institucijos arba draudimo įmonės neįvykdytų įsipareigojimų bankams pagal garantijos ar draudimo sutartis gautos, bet dar negražintos sumos dalis, kuri yra apskaičiuojama pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintus normatyvus.

Pakeitus Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 2 str. redakciją, garantijų institucijų arba draudimo įmonių dar negražintų (neįvykdytų įsipareigojimų) bankams pagal garantijos ar draudimo sutartis sumos daliai Lietuvos Respublikos Vyriausybė nenustatė registravimo tvarkos. Finansų ministerija šias garantijas apskaito Vidaus paskolų su valstybės garantija registre, kuris savo forma neteikia išsamios informacijos apie garantijų institucijų arba draudimo įmonių įsipareigojimus, už kuriuos garantuoja valstybė.

Garantijų institucijų arba draudimo įmonių neįvykdytų įsipareigojimų bankams pagal garantijos ar draudimo sutartis sumos daliai apskaityti Vyriausybė nėra patvirtinusi atskiro registro. Finansų ministerija šias garantijas apskaito Vidaus paskolų su valstybės garantija registre.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. liepos 2 d. nutarimu Nr. 819 "Dėl valstybės garantijos" suteikė valstybės garantiją konkurso būdu atrinktiems bankams už Žemės ūkio paskolų garantijų fondo 1998 metais suteiktas garantijas, kurių suma neviršija 300 mln. litų ir nustatė, kad 1998 metais Žemės ūkio paskolų garantijų fondo įsipareigojimai pagal garantijų sutartis neturi viršyti už ūkininkams, ūkininkų kooperatinėms bendrovėms ir ūkininkų bendrijoms suteiktas paskolas - 30 mln. litų, už Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūrai ir žemės ūkio produkcijos perdirbimo (saugojimo) įmonėms, kurioms tarpininkauja ši agentūra, suteiktas paskolas - 270 mln. litų.

Finansų ministerijos pateiktame registre 1999 01 01, remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 07 02 nutarimu Nr.819 "Dėl valstybės garantijos", įregistruotos dvi garantijos, pagal kurias į registrą įtraukta 236960,8 tūkst. Lt skola:

- AB "Vilniaus bankas" 1998 09 08 garantijos sutartimi Nr.98-07-01 suteikta garantija už 100 mln. Lt sumą. Skola 1999 01 01 sudarė 80000 tūkst. Lt.
- konkurso būdu atrinktiems komerciniams bankams 1998 09 22 garantijos sutartimi Nr.98-09-02 suteikta garantija, kurios suma registre nenurodyta. Skola 1999 01 01 -156960,7 tūkst. Lt, iš jos ilgalaikė - 15460,8 tūkst. Lt, trumpalaikė - 141500 tūkst. Lt.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. vasario 2 d. nutarimu Nr.141 "Dėl valstybės garantijos" suteikė 12 metų valstybės garantiją akcinei bendrovei Lietuvos taupomajam bankui, laimėjusiam Finansų ministerijos skelbtą lengvatinio kreditavimo konkursą dėl teikiamų 15 mln. litų paskolų, kurios skiriamos piliečiams, įtrauktiems į savivaldybių sudarytas apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis eiles Lietuvos Respublikos gyventojų apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis įstatymo nustatytais sąlygomis. Šio Vyriausybės nutarimo 2 p. nustatyta, kad valstybės garantija suteikiama iki 30 procentų kiekvienos pagal Lietuvos Respublikos gyventojų apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis įstatyme nustatytas normas ir pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr.1162 "Dėl lengvatinių paskolų gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti teikimo iš bankų kredito išteklių piliečiams, turintiems teisę į valstybės paramą" (Žin., 1997, Nr.97-2458; 1998, Nr.8-182) patvirtintą Lengvatinių paskolų gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti teikimo iš bankų kredito išteklių piliečiams, turintiems teisę į valstybės paramą, tvarką išduodamos paskolos dydžio, tačiau ne didesnė už skirtumą, susidariusį tarp išduotos paskolos sumos ir banko pajamų, gautų pardavus įkeistą turimą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. vasario 2 d. nutarimu Nr. 141 "Dėl valstybės garantijos", Finansų ministerija, atstovaujama finansų ministro A.Šemetos ir AB Lietuvos taupomasis bankas, atstovaujamas valdybos pirmininko R.Visokavičiaus, 1998 m. kovo 25 d. pasirašė sutartį Nr.149/1, pagal kurią suteikiama valstybės garantija sudaro 30 procentų kiekvienos pagal paskolos sutartį iš 15 mln. JAV dolerių nustatyto limito išduodamos paskolos dydžio, tačiau ne daugiau už skirtumą, susidariusį tarp išduotos paskolos sumos ir banko pajamų, gautų pardavus už paskolą įkeistą turimą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. liepos 23 d. nutarimu Nr.916 "Dėl valstybės garantijos suteikimo ir teikiamų 1998 metais lengvatinių paskolų gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti limito paskirstymo" suteikė akcinei bendrovei Lietuvos taupomajam bankui 12 metų valstybės garantiją dar dėl 30 procentų 20 mln. litų paskolų.

Vadovaudamiesi minėtu Vyriausybės nutarimu, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, atstovaujama finansų ministro A.Šemetos ir AB Lietuvos taupomasis bankas, atstovaujamas valdybos pirmininko pavaduotojo J.Laicono, 1998 m. liepos 31 d. pasirašė sutartį Nr.2, pagal kurią suteikiama valstybės garantija sudaro 30 procentų kiekvienos pagal paskolų sutartis išduodamos paskolos dydžio, tačiau ne daugiau už skirtumą, susidariusį tarp išduotos paskolos sumos ir banko pajamų, gautų pardavus už paskolą įkeistą turimą. Paskolų gavėjams sutartyje numatyta išduoti 20 mln. Lt paskolų.

AB Lietuvos taupomasis bankas 1999 09 14 raštu Nr.D4—11-03-17/7540 "Informacija apie suteiktas paskolas", atsakydamas į Valstybės kontrolės 1999 09 08 raštą Nr. 120-13-2107, informavo, kad vadovaudamasis Lietuvos Respublikos gyventojų apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr.1162 "Dėl lengvatinių paskolų gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti teikimo iš bankų kredito išteklių piliečiams, turintiems teisę į valstybės paramą", 1998 m. gruodžio 31 d. būklės duomenimis, yra išdavęs paskolų gyvenamiesiems namams, butams pirkti ir statyti:

- pagal 1998 m. kovo 25 d. sutartį Nr.149 tarp Finansų ministerijos ir AB Lietuvos taupomojo banko 279-iems piliečiams, kurių įsiskolinimas AB Lietuvos taupomajam bankui 1998 m. gruodžio 31 d. buvo 9749,4 tūkst. Lt.
- pagal 1998 m. liepos 31 d. sutartį Nr. 2 tarp Finansų ministerijos ir AB Lietuvos taupomojo banko -464 -iems piliečiams, kurių įsiskolinimas AB Lietuvos taupomajam bankui 1998 m. gruodžio 31 d. buvo 11135,8 tūkst. Lt.

Finansų ministerija į Vidaus paskolų su valstybės garantija registrą neįtraukė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais 1998 m. vasario 2 d. Nr.141 "Dėl valstybės garantijos" ir 1998 m. liepos 23 d. Nr.916 "Dėl valstybės garantijos suteikimo ir teikiamų 1998 metais lengvatinių paskolų gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti limito paskirstymo" valstybės garantuotų 30 proc. 15 mln. Lt ir 20 mln. Lt AB Lietuvos taupomojo banko gyventojams teikiamų paskolų neįtraukė. Dėl šios priežasties Vidaus paskolų su valstybės garantija registre skolos suma nepagrįstai sumažinta 6265,56 tūkst. Lt.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1997 m. liepos 3 d. nutarimu Nr.713 "Dėl verslo plėtojimo priemonių" įsteigė uždarają akcinę bendrovę "Lietuvos eksporto ir importo draudimas", o 1998 m. kovo 26 d. nutarimu Nr.356 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. liepos 3 d. nutarimo Nr.713 "Dėl verslo plėtojimo priemonių" dalinio pakeitimo" suteikė valstybės garantiją už bendrovės 1998 metais sudarytas draudimo sutartis (suteiktas garantijas) su sąlyga, kad draudimo (garantijų) suma vienu metu neviršytų 135 mln. litų.

Į Vidaus paskolų su valstybės garantija registrą 1999 01 01 Finansų ministerija neįtraukė UAB Lietuvos eksporto ir importo draudimo 480 tūkst. Lt skolos. Dėl šios priežasties netiesioginė vidaus skola nepagrįstai sumažinta 480 tūkst. Lt.

2.4 Vidaus paskolų registras

Lietuvos Respublikos Vyriausybė nėra nustačiusi Vidaus paskolų registro vedimo tvarkos ir formos.

Lietuvos Respublikos Seimui pateiktoje Lietuvos Respublikos 1988 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje (forma Nr.06) nurodyta, kad tiesioginė vidaus skola sudaro 2535190 tūkst. Lt.

Finansų ministerija į tiesioginę vidaus skolą taip pat įskaitė 61510 tūkst. Lt paskolą akcinei bendrovei Lietuvos taupomasis bankas, susidariusią dėl buvusio TSRS taupomojo banko nusavintų indėlių grąžinimo.

Valstybės kontrolės duomenimis, 1998 12 31 valstybės skola AB Lietuvos taupomajam bankui buvo tik 61381,7 tūkst. Lt (žr. 1 sk. "Valstybės skolos pagal 1998 m. gruodžio 31 d. būklę vertinimas" 13 pastabą).

Atsižvelgiant į Valstybės kontrolės papildomai nustatytas tiesioginės vidaus skolos sumas, vidaus paskolų registre 1999 12 31 turėtų būti taip pat apskaitoma 449386 tūkst. Lt skola (žr.1 sk. "Valstybės skolos pagal 1998 m. gruodžio 31 d. būklę vertinimas" 3,4,5,15 pastabas).

2.5 Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių emisijų (vidaus paskolų) registras

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 01 21 nutarimu Nr.76 "Dėl valstybės vardu ir su valstybės garantija gaunamų paskolų registrų ir jų sudarymo tvarkos" yra nustačiusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių emisijų (vidaus paskolų) registro vedimo tvarką.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių emisijų (vidaus paskolų) 1998 12 31 būklės registre apskaitomi neišpirkti VVP už 1584874 tūkst. Lt, 581197 tūkst. Lt - ilgalaikių obligacijų bankams restruktūrizuoti bei 307609 tūkst. Lt - ilgalaikių obligacijų atsiskaityti su Lietuvos akcinio inovacinio banko kreditoriais. Iš šių emisijų turimi iki vienerių metų išleisti Vyriausybės vertybiniai popieriai - 1584874 tūkst. Lt ir 888806 tūkst. Lt - ilgalaikiai Vyriausybės vertybiniai popieriai.

2.6 Lietuvos Respublikos vardu pasirašytų užsienio paskolų ir perskolintų Lietuvos Respublikos ūkio subjektams registras

Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 3 straipsnio 13 dalis numato, kad valstybės vardu gautas užsienio arba vidaus paskolas Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę perskolinti Lietuvos Respublikos juridiniams ar fiziniams asmenims arba įmonėms, neturinčioms juridinio asmens teisių, jeigu nėra kitaip numatyta paskolų sutartyse.

Vyriausybės parengtoje ir Seimui pateiktoje Apskaitoje nėra duomenų apie valstybės vardu gautas ir perskolintas Lietuvos Respublikos ūkio subjektams užsienio paskolas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė nėra nustačiusi Lietuvos Respublikos vardu pasirašytų užsienio paskolų ir perskolintų Lietuvos Respublikos ūkio subjektams registro vedimo tvarkos.

Finansų ministerijos pateiktame Lietuvos Respublikos vardu pasirašytų užsienio paskolų pagal atskiras įmones registre įregistruoti ūkio subjektų įsiskolinimai už valstybės vardu gautas ir perskolintas jiems paskolas. Bendras šių ūkio subjektų įsiskolinimas 1999 01 01 sudaro 556635,5 tūkst. JAV dolerių (2226542 tūkst. Lt). Palyginus su praėjusių metų duomenimis, ūkio subjektų įsiskolinimas padidėjo 200032,2 tūkst. Lt.

Iš 55 užsienio paskolų, kurios apskaitomos valstybės vardu gaunamų užsienio paskolų registre, 14 paskolų tiesiogiai gavo ūkio subjektai. Bendra šių ūkio subjektų skola 1999 01 01 sudaro 78170,9 tūkst. JAV dolerių (312683,7 tūkst. Lt).

Lietuvos Respublikos vardu pasirašytų užsienio paskolų registre pagal skolininkus, kurį veda pagal savo pasirinktą formą Lietuvos Respublikos finansų ministerija, neįregistruotos 3 valstybės vardu gautos paskolos, kurias tiesiogiai gavo skolininkai ir dėl to įsipareigojimai registre už gautas ir negražintas paskolas 1999 01 01 sumažinti 12370,7 tūkst. JAV dolerių (49482,9 tūkst. Lt):

- Sveikatos apsaugos ministerijos tiesiogiai iš "A/B Finnish Export Credit" gauta 50 000 tūkst. FIM (9120 tūkst. JAV dolerių, arba 36500 tūkst. Lt) paskola, skirta finansuoti struktūriniam pertvarkymui (reg. Nr. 0025). Gauta ir negražinta skola 1999 01 01 -46406,8 tūkst. FIM (9117,4 tūkst. JAV dolerių, arba 36469,7 tūkst. Lt.).
- AB "Lietuvos geležinkeliai" tiesiogiai gauta iš Europos investicijų banko 22000 tūkst. ECU (25700 tūkst. JAV dolerių, arba 102800 tūkst. Lt) paskola, skirta geležinkelių atnaujinimo projektui finansuoti (reg. Nr. 0046). Paskola iki 1999 01 01 nepanaudota.
- Pasienio policijos tiesiogiai iš Kreditanstalt fur Wiederaufbau gauta 15660 tūkst. DEM (9350 tūkst. USD arba 37400 tūkst. Lt) paskola, skirta pasienio kontrolės sistemai finansuoti (reg. Nr.0050). Gauta ir negražinta šios paskolos dalis 1999 01 01 - 5447 tūkst. DEM (3253,3 tūkst. USD, arba 13013,2 tūkst. Lt).

Dėl šios priežasties Lietuvos Respublikos vardu pasirašytų užsienio paskolų registre pagal atskiras įmones ūkio subjektų įsipareigojimai už gautas ir negražintas paskolas 1999 01 01 sumažinti 49482,9 tūkst. Lt.

Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo (1997 12 02 Nr.VIII-547) 10 str., be kita ko, Vyriausybei suteikta teisė imti paskolas kapitalo investicijoms finansuoti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. sausio 22 d. nutarimu Nr.84 "Dėl 1998 metų valstybės investicijų, finansuojamų iš paskolų" patvirtino 1998 metų valstybės investicijų, finansuojamų iš paskolų, paskirstymą pagal investicinius projektus ir pavedė Finansų ministerijai užtikrinti, kad būtų lėšų nurodytiems projektams 484720 tūkst. Lt sumai finansuoti. Be to, nurodė, kad šiam tikslui gali būti naudojamos valstybės vardu gaunamos paskolos, paskolos su valstybės garantija, laikinai laisvos paskolų lėšos arba grįžtančių paskolų lėšos, kurių naudojimas iki šių paskolų gražinimo nėra nustatytas.

Tikrinimo metu nustatyta, kad, 1998 12 31 būklės duomenimis investicinių projektų, numatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 22 d. nutarimu Nr.84 "Dėl 1998 metų valstybės investicijų, finansuojamų iš paskolų", finansavimui panaudota 300458,7 tūkst. Lt. Šia suma 61-am Lietuvos Respublikos ūkio subjektui suteiktos nepalūkaninės paskolos. Lietuvos Respublikos vardu pasirašytų užsienio paskolų ir perskolintų Lietuvos Respublikos ūkio subjektams registre 300458,7 tūkst. Lt perskolintų lėšų suma neapskaitoma.

3 UŽSIENIO PASKOLŲ IR UŽSIENIO PASKOLŲ SU VALSTYBĖS GARANTIJA LIMITO VYKDYMO VERTINIMAS

Užsienio skolos limito laikymosi atskaitomybės sudarymo tvarka nenustatyta. Šią problemą Valstybės kontrolė yra nurodžiusi išvadoje dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ataskaitos apie valstybės skolą 1997 metais.

Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 9 str. (Užsienio paskolų ir užsienio paskolų su valstybės garantija limitas) nustatytas 1998 metais gautinų užsienio paskolų ir užsienio paskolų su valstybės garantija limitas - 2460000 tūkst. Lt.

Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 3 straipsnio (Valstybės skolinimosi ir garantijų teikimo pagrindinės nuostatos) 2 dalyje nurodyta, kad vidaus ir užsienio paskolas Lietuvos Respublikos vardu ima bei valstybės garantijas paskoloms teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybė, laikydamasi Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytų limitų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimui pateiktoje 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje duomenys apie užsienio skolos limito laikymąsi neteikiami.

4 VALSTYBĖS TEIKIAMŲ GARANTIJŲ UŽ GARANTIJŲ INSTITUCIJŲ IR DRAUDIMO ĮMONIŲ ĮSIPAREIGOJIMUS PAGAL GARANTIJAS AR DRAUDIMO SUTARTIS LIMITO LAIKYMOŠI VERTINIMAS

Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo (1997 m. gruodžio 2 d. Nr.VIII-547) 9-1 straipsniu nustatytas 480000 tūkst. litų limitas 1998 metais valstybės teikiamų garantijų už garantijų institucijų ir draudimo įmonių įsipareigojimus pagal garantijas ar draudimo sutartis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo (1996 m. rugpjūčio 22 d. Nr.I-1508) 2 str. 2 d. nuostatomis, vidaus skolai priskiriama Lietuvos Respublikos turiniai įsipareigojimai vidaus valiuta pagal Valstybės skolos įstatymą įsteigtos garantijų institucijos arba draudimo įmonės neįvykdytų įsipareigojimų bankams pagal garantijas ar draudimo sutartis sumos dalis, kuri yra apskaičiuojama pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintus normatyvus. Pagal šio įstatymo 2 str. 3 dalies nuostatas užsienio skolai priskiriami Lietuvos Respublikos turiniai įsipareigojimai užsienio valiuta pagal Valstybės skolos įstatymą įsteigtos garantijų institucijos arba draudimo įmonės neįvykdytų įsipareigojimų bankams pagal garantijas ar draudimo sutartis sumos dalis, kuri yra apskaičiuojama pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintus normatyvus.

Lietuvos Respublikos Seimui pateiktoje 1988 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje dėl Lietuvos valstybės ir savivaldybių biudžetų vykdymo 1998 metais duomenų apie valstybės skolą, susidariusią dėl priimtų įsipareigojimų už garantijų institucijas, nėra atskirai išskirta dalis, šių skolinių įsipareigojimų pateikta vidaus paskolų registre.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė tik 1999 m. vasario 18 d. nutarimu Nr.170 "Dėl valstybės skolos apskaičiavimo normatyvų", vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 2 straipsnio 2 ir 3 dalimis, nustatė, kad valstybės skolos dalies, susidariusios dėl garantijų institucijų ir draudimo įmonių, kurių įsipareigojimų pagal garantijas arba draudimo sutartis įvykdymą garantuoja valstybė, priimtų įsipareigojimų apskaičiavimo normatyvas yra procentinis šių įsipareigojimų sumos dydis. Šio nutarimo 2 punktu Vyriausybė patvirtino valstybės skolos dalies, susidariusios dėl garantijų institucijų ir draudimo įmonių, kurių įsipareigojimų įvykdymą garantuoja valstybė, apskaičiavimo normatyvus. Tokie normatyvai 1998 metais nebuvo nustatyti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei nepatvirtinus 1998 metams normatyvų apskaičiuoti valstybės skolos dalį, susidariusią dėl garantijų institucijų ir draudimo įmonių, kurių įsipareigojimų įvykdymą garantuoja valstybė, apskaičiuojant valstybės skolą už 1998 metus buvo imami visi garantijų institucijų ar draudimo įmonių įsipareigojimai pagal garantijas ar draudimo sutartis.

Valstybės kontrolei paprašius Finansų ministerijos pateikti valstybės garantijų už garantijų institucijų arba draudimo įmonių, įsteigtų pagal valstybės skolos įstatymą, įsipareigojimus pagal garantijas arba draudimo sutartis registrą 1998 12 31, taip pat šių garantijų institucijų arba draudimo įmonių neįvykdytų įsipareigojimų bankams pagal garantijas arba draudimo sutartis sumos dalį 1998 12 31, Finansų ministerija nurodė, kad valstybės garantijų už garantijų institucijų arba draudimo įmonių, įsteigtų pagal valstybės skolos įstatymą, įsipareigojimų registras kol kas nėra patvirtintas. 1998 metais minėti įsipareigojimai buvo apskaitomi Vidaus paskolų su valstybės garantija registre.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. liepos 2 d. nutarimu Nr.819 "Dėl valstybės garantijos" suteikė valstybės garantiją konkurso būdu atrinktiems bankams už Žemės ūkio paskolų garantijų fondo 1998 metais suteiktas garantijas, kurių suma neviršija 300 mln. Lt.

Finansų ministerijos pateiktame Vidaus paskolų su valstybės garantija 1999 01 01 būklės registre apskaitoma 236960,8 tūkst. Lt skola už UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondo prisiimtus įsipareigojimus, iš jų:

- AB "Vilniaus bankas" 1998 09 08 garantijos sutartimi Nr.98-07-01 suteikta garantija 100 mln. Lt. Skola 1999 01 01 - 80000 tūkst. Lt.
 - konkurso būdu atrinktiems komerciniams bankams 1998 09 22 garantijos sutartimi Nr.98-09-02 suteikta garantija, kurios suma registre nenurodyta.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. birželio 16 d. nutarimu Nr.734 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugpjūčio 22 d. nutarimo Nr.912 "Dėl Žemės ūkio paskolų garantijų fondo" naujos redakcijos" nustatė, kad fondo veiklą prižiūri ir atskaitomybę nustato Žemės ūkio ministerija (3.11 p.).

Atsakydama į Valstybės kontrolės paklausimą, kuriuo buvo prašoma nurodyti, pagal kokią patvirtintą formą UAB "Žemės ūkio paskolų garantijų fondas" privalėjo Vyriausybės nutarime nustatyta tvarka pateikti informaciją apie visų išduotų ir informacijos teikimo metu galiojančių paskolų su valstybės garantija sumą už 1998 metus, Žemės ūkio ministerija 1999 09 10 raštu Nr.1110-16-3728 "Dėl Žemės ūkio paskolų garantijų fondo atskaitomybės" informavo, kad ministerija garantijų fondui atskaitomybės teikimo formų ir būdų nenustatė.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1997 m. liepos 3 d. nutarimu Nr.713 "Dėl verslo plėtojimo priemonių" įsteigė uždarają akcinę bendrovę "Lietuvos eksporto ir importo draudimas", o 1998 m. kovo 26 d. nutarimu Nr.356 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. liepos 3 d. nutarimo Nr.713 "Dėl verslo plėtojimo priemonių" dalinio pakeitimo" suteikė valstybės garantiją už bendrovės 1998 metais sudarytas draudimo sutartis (suteiktas garantijas) su sąlyga, kad draudimo (garantijų) suma vienu metu neviršytų 135 mln. litų.

UAB DĮ "Lietuvos eksporto ir importo draudimas" pateikė sudarytų draudimo sutarčių ir įvykdytų įsipareigojimų ataskaitą su Finansų ministerijos žyma apie ataskaitos gavimą, pagal kurią 1998 12 31 pagal galiojančias draudimo sutartis draudimo suma buvo 480 tūkst. Lt. Ši suma į valstybės skolos registrus neįtraukta nesant tam teisinio pagrindo (žr. 1 sk. "Valstybės skolos pagal 1998 m. gruodžio 31 d. būklę vertinimas" 19 pastaba).

5 VERTYBINIŲ POPIERIŲ LEIDIMO IR PASKOLŲ ĖMIMO KAPITALO INVESTICIJŲ FINANSAVIMUI, VALSTYBĖS SKOLAI, SUSIDARIUSIAI IKI 1998 M. SAUSIO 1 D. DENGTI, 1998 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO DEFICITUI IR NUSTATYTAI VALSTYBĖS SKOLAI UŽ ENERGETINIUS IŠTEKLIUS DENGTI, LIKVIDUOJAMŲ BANKŲ KREDITORIAMS SUTEIKTOMS VALSTYBĖS GARANTIJOMS ĮVYKDYTI, BANKŲ AKCINIAMS KAPITALAMS DIDINTI BEI KOMPENSACIJŲ ĮSISKOLINIMUI UŽ VALSTYBĖS IŠPERKAMĄ ŽEMĘ IŠ DALIES DENGTI VERTINIMAI

Lietuvos Respublikos Vyriausybė apie tai kaip ji pasinaudojo Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 10 str. (Vyriausybės teisės vykdant nacionalinį biudžetą) 1 dalyje suteikta teise leisti vertybinius popierius ir imti paskolas kapitalo investicijoms finansuoti, valstybės skolai, susidariusiai iki 1998 m. sausio 1 d., dengti, 1998 metų valstybės biudžeto deficitui ir nustatyta valstybės skolai už energetinius išteklius dengti, likviduojamų bankų kreditoriams suteiktoms valstybės garantijoms įvykdyti, bankų akciniams kapitalams didinti bei kompensacijų įsiskolinimui už valstybės išperkamą žemę iš dalies dengti Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje ataskaitos neteikia.

Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo (1997 m. gruodžio 2 d. Nr.VIII-547) 10 str. 1 dalimi Lietuvos Respublikos Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai buvo suteikta teisė leisti vertybinius popierius ir imti paskolas šiems tikslams:

- **Kapitalo investicijoms finansuoti.**

Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nėra nustatyta valstybės skolinimosi ir perskolinimo apimtyms skolinantis ir perskolinant ūkio subjektams finansuojant kapitalo investicijas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 01 22 priėmė nutarimą Nr.84 “Dėl 1998 metų valstybės investicijų, finansuojamų iš paskolų”, kuriuo patvirtino 1998 metų valstybės investicijų, finansuojamų iš paskolų, paskirstymą pagal investicinius projektus ir pavedė Finansų ministerijai užtikrinti, kad būtų lėšų šiems projektams finansuoti. Vyriausybė šiuo nutarimu taip pat nurodė, kad šiam tikslui gali būti naudojamos valstybės vardu gaunamos paskolos, paskolos su valstybės garantija, laikinai laisvos pinigų lėšos arba grįžtančių paskolų lėšos, kurių naudojimas iki šių paskolų gražinimo nėra nustatytas. Investiciniai projektai buvo finansuojami teikiant nepalūkanines paskolas. Iš viso panaudota 300458,7 tūkst. Lt lėšų. Paskolas gavo 61 ūkio subjektas. Visos paskolos ūkio subjektams buvo suteiktos iš valstybės vardu gautų paskolų.

- **Valstybės skolai, susidariusiai iki 1998 m. sausio 1 d., dengti.**

Lietuvos Respublikos Seimo 1995 07 03 nutarimu Nr. I-989 “Dėl Lietuvos Respublikos 1994 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos” patvirtinta, kad Lietuvos Respublikos 1994 m. valstybės biudžeto išlaidos viršija pajamas 337827,7 tūkst. Lt.

Lietuvos Respublikos Seimo 1996 11 05 nutarimu Nr. I-1604 “Dėl Lietuvos Respublikos 1995 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos” patvirtinta, kad Lietuvos Respublikos 1995 m. valstybės biudžeto išlaidos viršija pajamas 500895,6 tūkst. Lt.

Lietuvos Respublikos Seimo 1997 11 25 nutarimu Nr. VIII-535 “Dėl Lietuvos Respublikos 1996 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos” patvirtinta, kad Lietuvos Respublikos 1996 m. valstybės biudžeto išlaidos viršija pajamas 705577 tūkst. Lt.

Lietuvos Respublikos Seimo 1998 11 24 nutarimu Nr. VIII-932 “Dėl Lietuvos Respublikos 1997 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos” patvirtinta, kad Lietuvos Respublikos 1997 m. biudžeto išlaidos viršija pajamas 440258 tūkst. Lt.

Iš viso iki 1998 01 01 susidariusi valstybės skola buvo 1984558,3 tūkst. Lt. Per 1998 metus ankstesniais metais susidariusiai valstybės skolai dengti Lietuvos Respublikos Vyriausybė ėmė paskolas valstybės vardu ir leido vyriausybės vertybinius popierius. Su kreditoriais ir investitoriais atsiskaityta laiku.

- **1998 metų valstybės biudžeto deficitui finansuoti.**

Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateiktoje Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje nurodyta, kad išlaidos viršija pajamas (valstybės biudžeto deficitas) 683600,5 tūkst. Lt.

Pagal Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos valstybės biudžeto pajamų formą Nr.04 “Valstybės biudžeto pajamos” į valstybės biudžeto pajamas įskaityta:

- įplaukos už parduotus vertybinius popierius 7267 tūkst. Lt;
- nepervestos kelių fondo lėšos (dalis akcizo) 32217 tūkst. Lt (žr. 1 sk. “Valstybės skolos pagal 1998 m. gruodžio 31 d. būklę vertinimas” 3 pastabą);
- paskola iš Privatizavimo fondo 409144 tūkst. Lt (žr. 1 sk. “Valstybės skolos pagal 1998 m. gruodžio 31 d. būklę vertinimas” 4 pastabą);
- laikinai pasiskolintos lėšos iš Tarptautinio departamento sąskaitos 8025 tūkst. Lt (žr. 1 sk. “Valstybės skolos pagal 1998 m. gruodžio 31 d. būklę vertinimas” 5 pastabą);
- VVP emisija užsienio rinkoje 167691 tūkst. Lt;
- paskola iš užsienio 100000 tūkst. Lt.

Iš viso valstybės biudžeto deficitui finansuoti panaudota 683600,5 tūkst. Lt skolintų lėšų. Likusi nepanaudota vykdant 1998 metų valstybės biudžetą dalis 40743,5 tūkst. Lt nukreipta išlaidoms padengti valstybės vidaus skolai, susidariusiai iš valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaikomose įstaigose bei pervestų lėšų atsiskaityti su LAIB kreditoriais šaltiniui. Lietuvos Respublikos Vyriausybė Apyskaitoje nenurodo kokiems tikslams panaudoti 40743,5 tūkst. Lt.

- **Nustatyta valstybės skolai už energetinius išteklius dengti .**

Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateiktoje Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje išlaidų dalyje nurodyta, kad išlaidos padengti valstybės vidaus skolai, susidariusiai iš valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaikomose įstaigose yra 212614,9 tūkst. Lt.

Šiai skolai dengti Lietuvos Respublikos Vyriausybė Apyskaitoje nenurodo kitų valstybės biudžeto pajamų šaltinių, išskyrus formoje Nr.04 nurodytas pajamas. 1998 metų valstybės biudžeto deficitui finansuoti buvo pritraukta 40743,5 tūkst. Lt. *Metų pradžios biudžeto lėšų likutis 251993 tūkst. Lt, papildomai įvestas Palūkanų už paskolas likutis 1998 01 01 88864 tūkst. Lt, iš viso 340857 tūkst. Lt.*

Metų pabaigos *Kasos apyvartos lėšos 100000 tūkst. Lt, Biudžeto lėšų likutis 67571,6 tūkst. Lt, iš viso 167571,6 tūkst. Lt.* Dalis ankstesniųjų metų biudžeto lėšų likučio 173285,4 tūkst. Lt panaudota valstybės vidaus skolai, susidariusiai iš valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaikomose įstaigose padengti. Lietuvos Respublikos Vyriausybė Apyskaitoje nenurodo, kokiems tikslams buvo panaudoti 167571,6 tūkst. Lt.

- **Likviduojamų bankų kreditoriams suteiktoms valstybės garantijoms vykdyti.**

Be 1998 metų valstybės biudžeto deficitui finansuoti ir Nustatytai valstybės skolai už energetinius išteklius dengti dalyse įvardintų šaltinių panaudoti kiti valstybės biudžeto šaltiniai, įtraukiant panaudotą 35258 tūkst. Lt sumą atsiskaityti su LAIB kreditoriais į bendrąsias 1998 metų valstybės biudžeto apyvartas. Lietuvos Respublikos Vyriausybė Apyskaitoje nenurodo, iš kokių šaltinių buvo dengtas šis įsiskolinimas.

- **Bankų akciniams kapitalams didinti.**

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių emisijos bankams restruktūrizuoti įstatymu ir įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 12 d. nutarimą Nr.1059 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių emisijos Nr.61001 bankams restruktūrizuoti išleidimo", 1998 05 21 priėmė nutarimą Nr.619 "Dėl akcinės bendrovės Lietuvos taupomojo banko naujos emisijos akcijų įsigijimo", kuriuo nutarė iki 1998 m. gegužės 25 d. įsigyti valstybės vardu 8500000 akcinės bendrovės Lietuvos taupomojo banko naujos emisijos paprastųjų vardinių akcijų, mokant už jas 114750 tūkst. Lt nominalios vertės Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybiniais popieriais. Akcijos už 114750 tūkst. Lt įsigytos.

- **Kompensacijų įsiskolinimui už valstybės išperkamą žemę iš dalies dengti.**

Lietuvos Respublikos Seimas 1998 05 12 priėmė Lietuvos Respublikos valstybės vidaus skolos piliečiams, turintiems teisę į kompensaciją pinigais už valstybės išperkamą žemę, miškus ir vandens telkinius, pripažinimo ir padengimo įstatymą (Nr. VIII-727), kuriuo pripažino valstybės vidaus skola piliečiams, pagal Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą turintiems teisę į kompensaciją pinigais už valstybės išperkamą žemę, miškus ir vandens telkinius, bet iki 1997 m. sausio 1 d. negavusiems šios kompensacijos, ir nustatė, kad šiuo įstatymu pripažinta valstybės vidaus skola 219,1 mln. Lt dengiama Vyriausybės nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 metais nepasinaudojo įstatymais suteikta teise kompensuoti pinigais už valstybės išperkamą žemę, miškus ir vandens telkinius. Šiuo įstatymu pripažinta valstybės vidaus skola nėra įtraukta į 1998 metų valstybės skolos apyskaitą.

6 VALSTYBĖS SKOLINIMOSI IR PASKOLŲ GRAŽINIMO MASTŲ VERTINIMAS

Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 13 str. nustatytos skolintų lėšų pajamos iki 3 281 500 tūkst. litų, skolintų lėšų išlaidos - 2 012 500 tūkst. litų valstybės vardu gautoms skolintoms lėšoms gražinti ir Lietuvos Respublikos įstatymų pripažintai valstybės vidaus skolai dengti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje duomenų kaip vykdyta ši įstatymo nuostata neteikia.

Valstybės kontrolės tikrinimu nustatyta, kad 1998 metų skolintų lėšų pajamos sudarė 2 581 494,2 tūkst. Lt, iš jų:

- VVP emisija užsienio rinkoje 447234,2 tūkst. Lt;
- paskola iš užsienio 100000 tūkst. Lt;
- VVP emisija vidaus rinkoje 1584874 tūkst. Lt;

ne pagal tikslinę paskirtį laikinai panaudotos lėšos 449386,0 tūkst. Lt (žr. 1 sk. "Valstybės skolos pagal 1998 m. gruodžio 31 d. būklę vertinimas" 3,4, 5,15 pastabas).

7 VALSTYBĖS BIUDŽETO PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ, SUSIJUSIŲ SU VALSTYBĖS SKOLA, VYKDYMO TEISĖTUMO VERTINIMAS

Pagal patikslintą Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą buvo numatyta gauti 170856 tūkst. Lt palūkanų bei skirta asignavimų išlaidoms, susijusioms su vidaus ir užsienio skola 106790 tūkst. Lt. Palūkanoms už Vyriausybės išleistus vertybinius popierius ir užsienio paskolas mokėti skirta 417400 tūkst. Lt.

Vykdam Lietuvos Respublikos biudžetą per 1998 metus gauta 150283 tūkst. Lt palūkanų už paskolas ūkiniams subjektams bei padaryta 89334 tūkst. Lt išlaidų, susijusių su vidaus ir užsienio skola. Palūkanų už Vyriausybės išleistus vertybinius popierius ir užsienio paskolas mokėti išleista 396885,7 tūkst. Lt.

Mūsų tikrinimu nustatyta, kad ne visos su valstybės skolos aptarnavimo pajamomis ir išlaidomis susijusios operacijos buvo tinkamai tvarkomos.

Lietuvos Respublikos Seimui tvirtinant Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą buvo priimta nuostata, kad į valstybės biudžeto pajamas patenka visos palūkanos, gautos perskolinant lėšas, gautos užsienio ir vidaus paskolų forma. Visos išlaidos susijusios su valstybės skolos aptarnavimu taip pat parodomos valstybės biudžeto apyskaitose, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 3 str. (Valstybės skolinimosi ir garantijų teikimo pagrindinės nuostatos) 6 dalyje, kur nurodyta, kad "Gaunamos ir gražinamos užsienio ir vidaus paskolos ir su jų aptarnavimu susijusios išlaidos turi būti numatytos valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų dalyse".

Per 1998 metus į valstybės biudžeto pajamas dėl netinkamų apskaitos metodų taikymo buvo neįskaityta 3 999 660,48 Lt pajamų 1998 01 01 būklei ir 12 010 347,98 Lt pajamų 1998 12 31 būklei.

Finansų ministerija dalį valstybės skolos aptarnavimo išlaidų vykdė per paskolų rizikos sąskaitą, kurioje buvo ankstesniais metais sukauptos lėšos bei su gautomis paskolomis ar garantijomis susiję įvairūs mokesčiai. Per šią sąskaitą per 1998 metus apskaityta 21 954 092,5 Lt išlaidų, kurios nėra atvaizduotos 1998 metų valstybės biudžeto apyskaitoje bei likutis 1998 12 31 būklei - 3 078 909,27 Lt nėra atvaizduotas Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų likutyje 1998 12 31 būklėje.

Tikrinimu nustatyta, kad Finansų ministerija dalį valstybės skolos aptarnavimo išlaidų - 127127,93 Lt panaudojo išlaidoms susijusioms su Lietuvos žemės ūkio banko privatizavimu, nors tokio proceso finansavimas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymu nenumatytas.

Vykdam valstybės skolos aptarnavimą Finansų ministerijai suteikta teisė atsiskaityti su kreditoriais iš visų turimų šaltinių, bet nėra suteikta teisė vykdyti mokėjimus skolininkams, kad šie tinkamai įvykdytų savo prievolės. Tikrinimu nustatyta, kad Finansų ministerija pervedė 4568483 Lt Sveikatos apsaugos ministerijai, pastarosios garantinių įsipareigojimų užsienio kreditoriams vykdymui. Faktiškai Sveikatos apsaugos ministerija panaudojo 47282,3 Lt mažiau, tačiau Finansų ministerijai nepareikalavus atskaitomybės apie pervestų lėšų panaudojimą, minėtos sumos negražino.

Tikrinimo pagrindu priimtas 1999 09 17 sprendimas Nr.116 "Dėl Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto išlaidų susijusių su valstybės skola vykdymo tikrinimo rezultatų", kuriuo Finansų ministras J.Lionginas įpareigotas užtikrinti palūkanų surenkamosios ir paskolų rizikos sąskaitų apskaitos tvarkymą, vadovaujantis galiojančiais aktais bei išieškoti iš Sveikatos apsaugos ministerijos nepanaudotų 1998 metų asignavimų - 47282,30 Lt likutį ir pervesti į valstybės biudžeto pajamas.

8 VALSTYBĖS SKOLOS VALDYMO BŪKLĖS VERTINIMAS

Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 3 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad Finansų ministerija privalo:

1. tvarkyti valstybės skolos apskaitą;
2. registruoti visas vidaus ir užsienio paskolas, valstybės garantijas;
3. saugoti visų paskolų sutarčių ir visų valstybės garantijų originalius dokumentus;
4. apibendrinti ir planuoti paskolų poreikį, rengti skolinimosi programų projektus;
5. kontroliuoti paskolų išdavimą, gražinimą, naudojimą ir kitų finansinių įsipareigojimų, susijusių su paskolomis, vykdymą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos banko valdybos 1997 10 30 nutarimo Nr.1200/8 "Dėl valstybės vardu ir su valstybės garantija gaunamų užsienio paskolų" 4.2.3 p. nurodyta, kad Finansų ministerija tvarko valstybės vardu ir su valstybės garantija gautų paskolų apskaitą, kontroliuoja finansinių įsipareigojimų vykdymą, planuoja ir atlieka su šiomis paskolomis susijusių įmokų mokėjimo procedūras.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė nėra paskyrusi institucijos, atsakingos už valstybės skolos ataskaitos rengimą Seimui.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 8 d. nutarime Nr.1088 "Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų patvirtinimo", tarp svarbiausių ministerijos uždavinių nenumatyta, kad ministerija rengia valstybės skolos ataskaitą, o tarp svarbiausių ministerijos teisių nenumatyta teisė gauti iš ministerijų, Vyriausybės įstaigų, apskričių viršininkų administracijų, įmonių, įstaigų bei organizacijų medžiagos, kurios reikia valstybės skolai administruoti. Apie tai Valstybės kontrolė informavo Vyriausybę ir nurodė Išvadoje dėl 1997 metų skolos. Padėtis nepasikeitė.

8.1 Išvadoje dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ataskaitos apie valstybės skolą 1997 metais pateikti vertinimai ir panaudotos priemonės

Vykdydama Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje (1999 07 07 įstatymo Nr.VIII - 1298 redakcija) duotą pavidimą, Valstybės kontrolė įvertino Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtą 1997 metų ataskaitą apie valstybės skolą ir kartu su išvada dėl metinės valstybės biudžeto įvykdymo apskaitos (savarankišku priedu) pateikė Seimui išvadą dėl valstybės skolos. Šioje išvadoje pateiktos tokios valstybės skolos tvarkymo tikrinimais nustatytos stebimos problemos:

- Valstybės skolinių įsipareigojimų apskaita:
 - Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 11 straipsnis (1999 07 07 įstatymo Nr.VIII - 1298 redakcija) numato, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė, pasibaigus biudžetiniams metams kartu su Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita privalo pateikti Seimui ataskaitą apie valstybės skolą. Lietuvos Respublikos įstatymais ir poįstatyminiais aktais nėra nustatyta valstybės skolos ataskaitos pateikimo forma ir turinys - Lietuvos Respublikos finansų ministras 1998 12 16 įsakymu Nr.292 "Dėl Finansų ministerijos ruošiamų mėnesinių, ketvirtinių ir metinių duomenų standartinių formų, atitinkančių Tarptautinio valiutos fondo specialiuosius duomenų platinimo standartus patvirtinimo" patvirtino lenteles, kurios spausdinamos "Internete", Finansų ministerijos puslapyje, formas. Viena iš šių formų pateikiama kaip metinė Apyskaita (forma Nr.06). Kitų įstatymais ar poįstatyminiais aktais Apyskaitos pateikimo tvarką reglamentuojančių dokumentų nėra priimta.
 - Nenumatyta valstybės vardu gautų ir perskolintų ūkio subjektams paskolų, valstybės vardu gautų vidaus paskolų bei užsienio ir vidaus paskolų, gautų valstybės biudžeto deficitui dengti, registruojamų sudarymo tvarka - tvarka nenumatyta, Apyskaitoje informacija šiais klausimais neteikiama.
 - Nenumatyta užsienio skolos limito laikymosi atskaitomybės sudarymo tvarka - tvarka nenumatyta, Apyskaitoje informacija šiais klausimais neteikiama.
 - Nenumatyta Vyriausybės vertybinių popierių ir paskolų biudžeto deficitui dengti poreikio apskaičiavimo tvarka - tvarka nenumatyta, apyskaitoje informacija šiuo klausimu neteikiama.
 - Finansų ministerija nedaro paskolas gavusių ūkio subjektų finansinės būklės sisteminės analizės. Padėtis nepasikeitė.
- Valstybės skolos valdyme nesukurta ir neveikia tinkama vidaus kontrolės sistema:

- Nepatvirtinti Finansų ministerijos darbuotojų, atliekančių valstybės skolos administravimą ir apskaitą, pareigybiniai nuostatai ir ministerijos departamentų, aptarnaujančių valstybės skolą, nuostatai - nuostatai patvirtinti tik 1999 metų vasario - liepos mėnesiais.
- Finansų ministerijoje nesuformuoti struktūriniai padaliniai, turintys kvalifikuotus darbuotojus, galinčius vykdyti valstybės skolininkų ir skolininkų, už kurių įsipareigojimus garantavo valstybė, finansinės būklės analizę ir paskolų išdavimo, gražinimo ir naudojimo priežiūrą bei kontrolę - skolinimosi politikos ir analizės skyrių darbuotojų pareiginės instrukcijos patvirtintos 1999 m. liepos mėnesį, kontrolės padalinys neįsteigtas.
- Valstybės skolos srityje numatytos vidaus kontrolės procedūros ne visada išaiškina ir sustabdo klaidas bei nuostolių atsiradimą - neatitikimai sudarant 1998 metų Apyskaitą nerodo esminių permainų.
- Nėra valstybės vardu gautų paskolų, už kurias suteiktos valstybės garantijos, dengimo iš valstybės resursų ieškinio nukreipimo ir išieškojimo (regreso) tvarkos - padėtis nepasikeitė.

8.2 Valstybės skolos valdymo ir vidaus kontrolės būklė Finansų ministerijoje

Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo 2 straipsnio 3 punkte nustatyta, kad valstybės skolos valdymas yra valstybės išdo funkcija.

Finansų ministro E.Vilkelio 1995 01 02 įsakymu Nr.2 "Dėl Finansų ministerijos struktūros pakeitimų", įsteigus savarankiškus padalinius - Išdo departamentą bei Tarptautinį departamentą, jiems buvo perduotos valstybės skolos valdymo funkcijos.

Finansų ministerijos Išdo departamento Buhalterinės apskaitos bei Skolos ir fondų valdymo skyriai savo darbe vadovavosi ministro R.Šarkino 1995 05 16 patvirtintais nuostatais, kurie finansų ministrui A.Šemetai 1997 05 26 patvirtinus pakeistą ministerijos struktūrą nebuvo koreguoti, papildyti iki 1998 09 04.

Finansų ministro A.Šemetos 1998 09 04 įsakymu Nr.206 "Dėl ministerijos struktūros dalinio pakeitimo" nuo 1998 09 01 Tarptautiniame departamente panaikinus Užsienio paskolų aptarnavimo, Kreditų ir sutarčių, Rinkos operacijų skyrius bei įkūrus Valstybės skolos valdymo departamentą su jo struktūroje esančiais Paskolų ir garantinių sutarčių, Paskolų ir garantijų valdymo, Rinkos operacijų, Skolinimosi politikos ir analizės skyriais, Finansų ministerijoje skolos valdymo ir administravimo srityje darbas buvo vykdomas nesant Valstybės skolos valdymo departamento bei jo struktūroje esančių skyrių patvirtintų nuostatų.

Valstybės skolos valdymo departamento nuostatai patvirtinti tik 1999 02 05 įsakymu Nr.28, darbuotojų pareiginės instrukcijos patvirtintos 1999 m. kovo - liepos mėnesiais.

Finansų ministerija, pažeisdama Valstybės skolos įstatymo 3 straipsnio 5 dalies 5 punkte bei Finansų ministerijos nuostatų 6 dalies 13.4 punkte numatytus reikalavimus, nekontroliavo paskolų naudojimo ir kitų finansinių įsipareigojimų, susijusių su paskolomis vykdymo ūkio subjektuose (įmonėse, bendrovėse, ministerijose). Finansų ministerijoje iki šiol nėra atskiro padalinio, vykdančio skolininkų ir skolininkų, už kurių įsipareigojimų įvykdymą garantuoja valstybė, finansinės būklės analizę ir paskolų išdavimo, gražinimo bei naudojimo kontrolę. Apie tai Valstybės kontrolė buvo nurodžiusi savo išvadoje apie valstybės skolą 1997 metais. Padėtis nepasikeitė.

8.3 Valstybės skolos administravimo kompiuterinė sistema

Pagal Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės ir Norvegijos karalystės generalinio auditoriaus įstaigos vykdomą bendrą projektą 1998 m. buvo vertinamos galimybės atlikti Finansų ministerijoje valstybės skolos valdymo tikrinimus naudojant kompiuterines programas ir įrangą, taip pat įvertinti valstybės skolos valdymo kompiuterizacijos lygį. Lietuvos Respublikos finansų ministerijoje iki šiol nėra vieningos, skirtos valstybės skolai aptarnauti, kompiuterinės programos. Darbuotojai, atliekantys valstybės skolos aptarnavimo ir valdymo funkcijas, naudoja skirtingas ir individualias apskaitos formas, tvarko apskaitą tik pagal savo atliekamas funkcijas elektroninių lentelių pagalba EXCEL programoje, nenaudodami šiems darbams specializuotos kompiuterinės programos, dėl to susidaro didelės ministerijos darbuotojų darbo sąnaudos, atsiranda klaidų bei pašalinės intervencijos rizika į valstybės skolos duomenų bazę. Pagal Finansų ministerijos 1999 m. balandžio mėnesį pasirašytą projektą su Jungtinių Tautų padaliniu (Jungtinių Tautų prekybos ir vystymo konferencija/Jungtinių tautų vystymo programa) dėl DMFAS programos (t.y. skolos valdymo ir finansinės analizės sistemos) įdiegimo, Finansų ministerijoje bus diegiama DMFAS kompiuterinė sistema, kuri nėra pritaikyta Lietuvoje galiojantiems teisės aktams, reglamentuojantiems valstybės skolos valdymo ir administravimo klausimus.

9 VALSTYBĖS KONTROLĖS STEBIMOS PROBLEMOS IR SIŪLYMAI

Valstybės kontrolė tiek Išvadoje dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ataskaitos apie valstybės skolą 1997 metais, tiek ir ankstesniais tikrinimais valstybės skolos klausimais apibendrinančiais dokumentais ne kartą yra pabrėžusi valstybės skolinių įsipareigojimų valdymo problemas. Todėl, mūsų nuomone, būtini atskirų problemų reglamentavimai ir sunorminimai:

1. Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme, mūsų nuomone, reikalingi tokie patikslinimai:
 - Įstatymo 3 str. “Valstybės skolinimosi ir garantijų teikimo pagrindinės nuostatos” 5 dalies nuostata “Su užsienio ir vidaus paskolų aptarnavimu susijusios išlaidos ir pajamos, gautos iš skolininkų pagal sutartinius įsipareigojimus, turi būti įtraukiamos į valstybės biudžetą” nekoresponduoja su šio įstatymo 10 str. “Sankcijos” 13 dalimi “Visos įmokos pagal sankcijas sumokamos į valstybės išdo sąskaitą. Šios sąskaitos lėšos gali būti naudojamos visiems iš šio įstatymo reglamentuojamų santykių kylantiems įsipareigojimams vykdyti ir pasibaigus biudžetiniams metams į valstybės biudžetą neįskaitomos”.
 - Įstatymo 3 str. “Valstybės skolinimosi ir garantijų teikimo pagrindinės nuostatos” 6 dalį “Visiems iš šio įstatymo reglamentuojamų santykių kylantiems turiniams įsipareigojimams vykdyti naudojami visi galimi valstybės pajamų šaltiniai, įskaitant naujus valstybės turinius įsipareigojimus” reikėtų papildyti sakiniu “Pajamos gaunamos šio ar kitų įstatymų nustatyta tvarka”.
 - Papildyti įstatymo 11 str. “Atskaitomybė” 1 dalį sekančiu sakiniu “Apyskaita teikiama pagal šio ir atitinkamų biudžetinių metų valstybės biudžeto įstatymų nuostatas”.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 3 str. “Valstybės skolinimosi ir garantijų teikimo pagrindinės nuostatos” 4 dalies 7 punkto nuostata turėtų nustatyti specialiųjų atidėjimų abejotinoms paskoloms normas.
 - Valstybės skolinių įsipareigojimų apskaita ir kontrolė.
 - Nenustatyta valstybės vardu gautų ir perskolintų juridiniams ir fiziniams asmenims arba įmonėms, neturinčioms juridinio asmens teisių, paskolų, valstybės vardu gautų vidaus paskolų bei užsienio paskolų ir vidaus paskolų, gautų valstybės išdo pinigų srautams subalansuoti, registrų sudarymo tvarka.

Finansų ministerijoje nesuformuotas struktūrinis padalinys, galintis vykdyti paskolų gražinimo, panaudojimo ir Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 3 str. “Valstybės skolinimosi ir garantijų teikimo pagrindinės nuostatos” 13 dalies nuostatų kontrolę.

10 BENDROJI NUOMONĖ

Valstybės kontrolė atliko Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateiktos valstybės skolos 1998 m. gruodžio 31 d. būklės ataskaitos įvertinimą. Už valstybės skolos apskaitą ir atskaitomybę atsakinga Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Valstybės kontrolei įstatymu pavesta, remiantis atliktais tyrimais, pareikšti savo nuomonę apie pateiktą valstybės skolos ataskaitą.

Vertinimą atlikome remdamiesi Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės darbą reglamentuojančiais teisės aktais. Tikrinimo metu, mūsų nuomone, buvo surinkta pakankamai įrodymų nuomonei dėl valstybės skolos pareikšti.

Valstybės kontrolė savo Išvadoje dėl 1998 12 31 valstybės skolos dėl Apyskaitoje pateiktų duomenų nepakankamumo negalėjo įvertinti, ar buvo skolinamasi laikantis Valstybės skolos įstatyme numatytų tikslų ir būdų, taip pat ar buvo viršytas užsienio paskolų ir paskolų su valstybės garantija limitas.

Atsižvelgiant į tai, kad vertinimais ir tikrinimais buvo nustatyti reikšmingi pažeidimai ir valstybės skolos valdymo vidaus kontrolės sistemos silpnumas, mes negalėjome su pagrįstu įsitikinimu tvirtinti, kad visi duomenys apie valstybės skolą, pateikti Apyskaitoje, yra tikslūs ir teisingai atspindi valstybės skolos 1998 12 31 būklę.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtoje Apyskaitoje pateikti duomenys neleidžia įvertinti, ar buvo skolinamasi laikantis Lietuvos Respublikos Valstybės skolos ir 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymuose numatytų tikslų ir būdų, taip pat kaip buvo laikomasi užsienio paskolų ir užsienio paskolų su valstybės garantija bei valstybės teikiamų garantijų už garantijų institucijų ir draudimo įmonių įsipareigojimus pagal garantijos ar draudimo sutartis limitų. Nepateikti duomenys apie valstybės skolinimosi ir paskolų gražinimo mastus valstybės vardu gautoms skolintoms lėšoms gražinti ir Lietuvos Respublikos įstatymų pripažintai valstybės vidaus skolai dengti. Valstybės skola Apyskaitoje pateikta mažesnė 496739,2 tūkst. Lt.

Vertinimais ir tikrinimais nustatyti reikšmingi pažeidimai ir valstybės skolos valdymo vidaus kontrolės sistemos silpnumas, mūsų nuomone, dėl aukščiau pateiktose pastraipose išdėstytų dalykų poveikio Apyskaita neatspindi valstybės skolos apimčių 1998 metų gruodžio 31 dienos būklei.

11 PRIEDAI

Geresniam teikiamos Išvados ir mūsų atliktų tyrimų apimties supratimui Išvada turėtų būti skaitoma kartu su sekančiais priedais:

- Valstybės vardu gaunamų užsienio paskolų registras 1999 01 01;
- Užsienio paskolų su valstybės garantija registras 1999 01 01;
- Vidaus paskolų su valstybės garantija registras 1999 01 01;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių emisijų (vidaus paskolų) registras 1999 01 01;
- Lietuvos Respublikos vardu pasirašytų užsienio paskolų registras pagal atskiras įmones 1999 01 01.
- Lietuvos Respublikos Finansų ministro 1998 12 16 įsakymas Nr.292 "Dėl Finansų ministerijos ruošiamų mėnesinių, ketvirtinių ir metinių duomenų standartinių formų, atitinkančių Tarptautinio valiutos fondo specialiuosius duomenų platinimo standartus, patvirtinimo".

Valstybės turto kontrolės skyriaus viršininkas V.Jarmala

Valstybės turto kontrolės skyriaus viršininko pavaduotoja V.Balkojytė